BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 179 - 12 EYLÜL 1978 FİYATI 5 TL

Revizyonizme karşı savaş neden günceldir?

CHP"NİN SOLU

"TESADÜFEN YAŞIYORUM"

YÜRÜYÜŞ Karadeniz Ereğli'sinde karakolda dayak yiyen Abdullah Özdemir ile görüştü

"Yere yıkılınca kuru yerde yatmayayım diye su döktüler yere. Daha sonra ses seda çıkmayınca da öldü sandılar. Kendi aralarında konuşmaya başladılar. Beni deniz kenarına atmayı ve boğulmuş süsü vermeyi düşünüyorlardı. Bu arada garip bir öksürük geldi bana. Ölmediğimi görünce beni sürükleyerek nezarete attılar..."

Abdullah Özdemir bir gece yarısı evinden alınıp götürüldüğü karakolda yediği dayağı böyle anlatıyor. Karadeniz Ereğli'de bir fabrikada çalışan, yıllarca sendikal çalışmalarda aktif görev alan, işyeri temsilcisi olan Özdemir aynı zamanda bir CHP üyesi. Şimdi Ankara'da SSK hastanesinde, midesinin yarısı, dalağı ve barsaklarından 25 cm alınmış ve ölümden yarı dönmüş bir biçimde yatıyor.

Ve yıllarca sendikacılık yapmasına, bilinçli bir işçi olmasına bağlıyor bu yediği dayağı. Bunun uzun zamandır hazırlanan bir komplonun sonucu olduğunu söylüyor.

Ziyaretine gittiğimizde olayı anlatmaya başlıyor bize. "24 Ağustos'u 25'e bağlıyan geceydi. Bir lokantacı arkadaşım var, ona gittim. Müşterilerine hizmet ettikten sonra saat dokuzda falan mutfağa çekildik. Yemek yedik, sohbet ettik. Konuşa konuşa saati 12 etmişiz.

"Yolda yürüyordum. Eve yaklaşırken bir bekçinin tartaklanmış bir şekilde yerde yattığını gördüm. Yardım etmek istedim ama bekçi yardımımı kabul etmedi. Yalnızca onu döveni tanıdığımı iddia etti. Yapacak bir şey olmayınca evime gidip yattım. On dakika oldu olmadı kapı çalındı. Ama nasıl çalınma, pantolonumu zor giydim. Kapıyı açtığımda sekiz polis iki bekçi ve bir komiser evi sarmışlardı."

Abdullah Özdemir, evinden öyle bir çekilip alınıyor ki, kendi deyimi ile ne çorabını giyebiliyor ne de gömleğini. Polisler, şimdi de onu döve döve karakola götürüyorlar. Gerekçeleri hazır: "Bekçiyi döveni tanımak." Özdemir'in sözleriyle, "Uzun zamandır beklenilen bahaneyi bulunca" başlıyorlar döğmeye: Vur ha vur...

Abdullah Özdemir, kendisini döven polisleri tanıyor. Komiser Bayram'ı ve Trafik polisinin adlarını biliyor ve diğer dövenleri de anında tespit edebileceğini söylüyor. Gece yarısı evden adam alıp komaya sokan bu on polisi belirliyeceğini biliyor ama iktidarın bu polislere ne gibi bir uygulamada bulunacağı konusunda kuşkuları var artık.

KOMANDONUN BÖYLESİ

Özdemir, karakolda ilk kez ölüm korkusunu yaşadığını anlatıyor:

Döverlerken de "İşte biz böyle komandoyuz" diye bağırıyorlardı.

"Karakolda on kişi birden devamlı sopaladılar beni. Falakaya da yatırdılar. Komiser Bayram iki yumruk vurdu bana, işte o anda içimden birşeylerin patladığını anladım. Meğer midemin alt tarafı, dalağım ve barsaklarım delinmiş. Komiser Bayram bana vururken "biz adamı böyle ısırırız işte" diyordu. Sonunda dayanamayıp yere yıkıldım."

İçinin parçalanmasından sonra Özdemir yere yıkılıyor ama kendisini kaybetmiyor. Bu arada polislerin konuşmalarını işitiyor. Polisler onun öldüğünü sanıp deniz kenarına atmayı, boğulmuş süsü vermeyi planlıyorlar...

"İNŞALLAH YOLDA ÖLMEZSİN"

Abdullah Özdemir komando polislerden yediği dayaktan sonra birbuçuk gün karakolda sürünmüş. Bu arada karakolda olduğunu herkes, gibi CHP de duyduğu halde hiç ilgilenmemiş onunla. Hükümet tabibi aranmış ama her nedense bir türlü o da bulunamamış. Sonunda kardeşi ve damadı tarafından alınıp Ereğli Sosyal Sigortalar hastanesine getirilmiş. Acile yatırılmış.

Ereğli'de polislerden dayak yiyen Özdemir usta dayağının hesabının sorulmasını isteyemeden Ankara'ya sevk edilmiş. Sevk edilişini şöyle anlatıyor:

"Hastahanede Dr. Yaşar, yanıma gelerek seni Ankara'ya sevk edelim dedi. Yollarda ölmekten korktuğunu söyledim ben de. Ambulansla gideceksin inşallah bir şey olmaz diye cevap verdi bana."

"Yansız" güvenlik güçlerinin "Operasyonu" sonucu midesini ve dalağını yitirdi.

Böylelikle Doktor bile, işi Allah'a bırakarak Özdemir'i Ankara'ya yolluyor. O, delik barsak ve midesi ile saatlerce süründükten sonra 26 Ağustos gecesi Ankara'da ameliyat masasına yatırılıyor. Şimdi ise yalnız başına yatmakta ve iyileşeceği günleri saymakla meşgul...

Menemen ve Amasya'da

Faşist teröre karşı emekçiler görev başında

Faşist terörün boyutları uzunca bir süre birkaç büyük ille sınırlı gibi gösterilmeye çalışıldı. Faşist terörün yaygınlaşma biçimi son yıllarda bu çabayı kendiliğinden geçersiz kıldı. Faşist odaklar, Anadolu'nun çok çeşitli yerlerinde planlı biçimde oluşturdukları karargahlarla, saldırı ve provokasyonlarını sistemli bir biçimde yaygınlaştırdılar. Birkaç ay önceki Malatya olaylarından sonra geçen hafta Sivas'ta yaşananlar, bu gelişmenen ulaştığı düzeyi sergiledi. Bununla birlikte Anadolu'nun çok çeşitli yörelerindeki faşist saldırıları kamuoyundan gizleme, faşist komploların boyutlarını dar gösterme girişimleri son bulmadı. Geçtiğimiz haftalarda Amasya ve Menemen'de meydana gelen olaylar, sözü edilen girişimleri yalanlayan örnekler arasında.

Faşist saldırganların Amasya'da düzenledikleri saldırılar, geçen iki hafta boyunca kesintisiz bir biçimde sürdü. Saldırılar, bu ilde de yine geniş halk yığınlarının ilericilere karşı kışkırtılması çabası biçiminde başladı. Önceki Cuma günü Eğitim Enstitüsünden toplu halde çıkan ilerici öğrencilerin üzerine, camiden çıkan bir topluluk saldırtılmak istendi. Bu girişimin başarısız olmasından kısa birsüre sonra Hacıköy ilçesinde Bayram Darçın adındaki ilerici öğrencinin faşist katiller tarafından öldürüldüğü duyuldu. Tabancayla gerçekleştirilen cinayetin sorumluluğu, 10 yaşındaki küçük bir çocuğun üzerine atılmak istendi.

Bu olayları, TÖB-DER'in giriş kapısına bir bomba yerleştirilmesi izledi. Aynı gün evlerine gitmekte olan ilerici öğrencilerin üzerine Ülkücü Gençler Derneği'nden çıkan faşistler tarafından ateş açıldı. Açılan ateş sonucunda biri ağır olmak üzere üç öğrenci yaralandı. Genel Merkezi Amasya'da olan Türkiye Bağımsız Yeni Metal İş sendikasının binasına yapılan bombalı saldırı sonucunda da büyük hasar yaratıldı.

Faşistlerin bu sistemli saldırı ve provokasyon girişimleri, geçtiğimiz hafta başında, elektriklerin kesilmesi bilinerek tren yolu üzerindeki tünele bomba konmasıyla gelişti. Bombanın erken patlaması, büyük bir katliamı önledi. Bütün bu saldırı ve katliam girişimleri ne TRT'de ne de büyük basında yansıtıldı. Faşist terörün bir bölümünün üzerine örtü örterek "anarşi" nin önlendiği görünümünü yaratma çabası böylece bir kez daha gözlendi.

Menemen'de 26 Ağustos günü aralarında AP'li Belediye Başkanı'nın odacısının da bulunduğu 25-30 kişilik bir Hür-Genç'li topluluğu, Menemen Belediye Parkı'nda 4 Genç Öncü üyesinin üzerine saldırdı. Saldırı sırasında Genç Öncü üyelerinden biri bıçakla yaralandı. Bu olayı, bu kez ortaklaşa hareket eden Hür Genç ve ÜGD üyeleri, pazar yerinde GÖREV gazetesi satan sosyalistlere saldırması izledi. Pazar yerindeki emekçilerin faşist saldırganlara karşı koyması üzerine ortalıktan kaybolmaya çalışan Hür Genç ve ÜGD üyeleri, bu kez bir Dev-Lis üyesini bıçakladılar. Dev-Lis üyesini bıçaklayanın Menemen ÜGD Başkanı olduğu tanıklar tarafından saptandı. ÜGD Başkanı'nın polise teslim edilmesinden sonra Menemen Savcısı da saldırıya uğradı.

Olaylar burada da bitmedi. Bıçaklanan Genç Öncü üyesinin ağabeyi de ertesi gün faşistler tarafından saldırıya uğradı. Ertesi gün de bir ÜGD üyesi silahını ateşlerken olay yerindeki emekçiler tarafından yakalandı ve polise teslim edildi. Fakat bütün bu olaylarda polisin tutumu, faşist saldırganlara göz yummak ve onların saldırılarına meydanı boş bırakmak amacını açıkça ortaya koyuyordu. Son olarak İzmir'den getirilen üç araba toplum polisinin de olayları seyirci olarak izlediği bildiriliyor. Bütün bu olaylar, Belediye hoparlöründen CHP değil bütün burjuva partilerinin barış çağrılarıyla Bayram mesajlarının okunduğu sırada oluyor. Burjuva partilerinin faşist saldırıyı örtbas edip emekçi halkın gözünden uzak tutmak için giriştiği bu yarışa, olayların sözünü bile etmeyen TRT'nin de katılması dikkatlerden kaçmıyor.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8, Kızılay-ANKARA, Tel: 17 46 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1, Çemberlitaş - İSTANBUL, Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği COODIFF 13/2 Square Wiser-1040 Bruxelles/Belçika ● Abone Koşulları: Yıllık 200.TL., 6 aylık 100 TL. Avrupa, 6 aylık 250.TL.(20 DM) Yıllık:500.TL.(40 DM), Amerika: 6 aylık 325.TL Yıllık: 650TL. Avustralya-Japonya: 6 aylık 400.TL., Yıllık 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan koşulları: Arka Kapak (Renkli) 15.000. TL., Arka Kapak (Siyah - beyaz) 12.000. TL., İç sayfalarda sütun santimi: 40.-TL., Yayın İlanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

Yürüyüş Avrupa Temsilciliği
Coodiff-Boite Postale 42-1040
Bruxelles
Telefon: 230 34 72
Banka Hesap No: 001-0414791-95
Bruxelles
Avrupa için yıllık abone bedeli: 40 DM

CHP'NİN SOLU

BEHİCE BORAN

Önce, CHP'ye oy toplamak için solun bölünmüşlüğünden yakındılar. Kendi kavillerince solcu idiler; CHP'nin çok çok solunda. Ama verili koşullarda CHP'yi desteklemek, ona oy vermek gerekiyordu. Birinci gerekçeleri MC'nin her ne pahasına iktidardan gitmesiydi, ikinci gerekçeleri solun bölünmüşlüğü.

Saldırıları, cinayetleri, "can güvenliği" umudunu baş propaganda aracı yaptılar seçim dönemi boyunca. CHP gelecek, anababaların kaygıları, gözyaşları dinecekti. Her akşam çocukların okuldan dönüşlerini korkuyla beklemeyeceklerdi. Yurttaş sokakta rahatça, güvenlikle yürüyebilecekti. "Anarşi" ortamı kalkacak, özgürlük ortamı genişleyecek; "rahatça örgütlenme, gelişme olanağı bulunacak, sola, nurlu ufuklara doğru yelken açıp gidilecekti." Bu arada "halktan yana" bir takım "hakça" işler yapılırsa o da iktidarın kazanımlar hanesine kaydedilirdi. Bu işlevleri yapacak CHP iktidarı sol için bir kademe, bir ara aşama olacaktı. Böylece, kendilerini CHP'nin çok çok solunda sayanlar için sorunlar adım adım, yağdan kıl çeker gibi çözülecekti.

Bunların hiç biri olmadı. Hiç birinin olmayacağını işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi TİP, çok öncelerden açık açık, tekrar tekrar söyledi, uyardı. Terörist olaylar da dahil, bütün sorunların kaynağı yapısaldı. CHP ise, tüm "bozuk düzen" ve "düzen değişikliği" edebiyatına karşın, ne "düzeni" gerçekten değiştirmek niyetindeydi, ne de onu değiştirebilecek nitelikte bir örgüttü. İktidar sorunu parlamento dışı ve içi basit bir oy hesabı sorunu değildi. Gerçekten iktidar olabilmek için dayanılan sınıfın aktif desteğine gerek vardı. CHP ise geniş emekçi kitlelerin oylarını alıyor, ama oylarını aldıktan sonra onların politikada etkin, örgütlü güç olmalarını kesin istemiyordu. Oysa egemen sınıf büyük burjuvazi ve ortağı emperyalist güçler karşısına ancak işçi, emekçi kitlelerin örgütlü gücüyle çıkılabilir, karşı güçler geriletilebilirdi.

Bunun için Türkiye İşçi Partisi seçimlerden önce CHP'ye ortak bir platform üzerinde iş ve güçbirliği önerdi. Bunun için TİP seçimlere girdi, parlamentoda en etkin olabilecek partiler bileşimini gerçekleştirebilmeyi hedef olarak ortaya koydu. Parlamentoda işçi ve emekçi sınıfların ağırlığı duyurulabilmeli, CHP soldan denetlenebilmeliydi. Olmadı.

Kendilerini CHP'nin çok çok solunda sayıp da CHP'yi destekleyenler bu görüşlere hiç iltifat etmediler, başlarını kuma sokup gerçekliğe gözlerini kapayarak. Aralarında kalem sahibi olanlar tek bir satır yazmadılar işçi sınıfı partisinin dikkati çektiği, mücadelesini verdiği konular üzerine. Tam tersine, kızgındılar TİP seçimlere giriyor diye; ihanetti bu. Oyların hesaplanma yöntemini bilmeyenler, öğrenme zahmetine katlanmadan, TİP'in bilmem hangi illerde CHP'nin birer milletvekili daha çıkarmasını engellediğini bile iddia edebildiler.

Şimdi CHP iktidarından memnun değiller. Ama CHP avukatlığı sürüyor. Türkiye o denli köşeye sıkıştırılmıştı ki, manevra alanı kalmamıştı, hangi hükümet gelse aynı şeyleri yapardı, yapmak zorundaydı, filan filan...

Ama CHP'yi savunmaya bu kadarı yetmiyor. Soldan yakınılıyor yine. Bu kez CHP'nin başarısızlığını solun üstüne yıkmak için. CHP'yi sağ denetliyor, onun için de CHP sağa kayıyor. Solun ağırlığı yok, soldan denetim yok. Bu durumda sol aklını başına toplayıp derleneceğine, toparlanacağına bölünüyor da bölünüyor. "Ülkenin umudu sol" böyle mi olmalıydı? Sokaklarda faşizm kol gezerken parlamentoda bir tek sosyalist temsilci yok. Birleşmeli efendim, sol birleşmeli.

Peki, bu yakınılan durumdan yakınanlara da bir sorumluluk payı düşmüyor mu? Solun CHP'yi denetleyecek ağırlıkta olabilmesi için, sosyalistlerin parlamentoda temsil edilebilmeleri için ne yaptılar? Hiç birşey. Tam tersine, tek bir oy'un bile CHP'den başka bir yana gitmemesi için çırpındılar. Kitlelere ısrarla CHP'yi tek umut kapısı gibi göstererek, solun bölünmüşlüğü, güçsüzlüğü konusunu ağızda sakız yaparak CHP'nin solundaki gerçek umudu gözlerden uzak tutmaya çalıştılar. Yeni yeni bilinçlenen, sola yönelen kitlelere CHP'yi tek seçenek olarak ileri sürdüler. Bugün olanların olacağı önceden bir bir söylenmişti, şimdi yakınmak niye?

Sonra solun bölünmüşlüğünden bu kadar yakınıyor, üzülüyorlarsa kendileri de CHP'nin çok çok solunda olduklarına göre bu bölünmüşlüğü gidermek için harekete geçmeleri gerek. Öyle hareketten uzak durup, yargıç kürsüsüne oturarak, ahkam kesmekle olmaz. İşçi sınıfının örgütlü politik hareketine katılmadan, katkıda bulunmadan gerçekten sol, sosyalist de olunmaz. "Sempatizan" olunur ancak. Düşünülenlerle yaşanılan pratik özdeşleşmelidir. Temel kural bu.

CHP'nin solunda bunca parti var, hangisini seçelim, tavrı da ciddiye alınamaz. Sol, solculuk konusunda bu denli "duyarlı" ve "ilgili" olanlar, parti diye ortaya çıkmakla parti olunmadığını elbette bilirler. İşçi sınıfının partisi olmanın ölçütleri var. Hangi partinin bu ölçütlere uygun, nitel ağırlığa sahip, ciddi, geleceği olan parti olduğunu da pekala bilmektedirler. Ama CHP tutkunluğu ve avukatlığı bunu kabullenmelerine ve açıklamalarına engeldir.

Yalnız bu da değil. CHP tutkunluğu ve avukatlığının ardında kişisel "düzen" sorunu var. CHP ara aşamasından geçilerek "adım adım devrime gidilecek"se kişinin düzenine halel gelmeyebilir. Hem kişisel düzenini koruyabilecek, hem en keskin solcu, devrimci kesilebileceksin. İlk kez sandala binen adam ne demiş? "Oh ne güzel! Hem otur, hem kay git."

Şu solun bölünmüşlüğü iddiası da şöyle bir varsayıma dayanıyor: "Sol" diye bir bütün var. Dar grupçu ayırımlardan, sürtüşmelerden ötürü parçalanıyor, bölünüyor. Bu gruplar bu dar kafalılığı, grupçu küçük hesapları bir yana bıraksalar sol bütünleşir.

Oysa sol diye bir bütün yok. "Sol" içeriği ve kapsamı belirsiz, bulanık bir kavram. Çeşitli partiler, gruplar, akımların varlığı solun *bölünmüşlüğünün* bir sonucu değil. Toplumun çelişkileri, değişme halinde oluşu, sınıfsal konumları, zihinsel biçimlenmeleri farklı kişi ve kesimlerde farklı algılamalara, tepkilere yol açıyor. Burjuva ideolojisinin etkileri, kalıntıları, "keskin devrimci" laf kalabalığı örtüsü altında sürüyor. Bu duruma bir de provokatörler ve provokasyonlar eklenince tablo tamamlanıyor.

Sol'un değil, işçi sınıfı hareketinin birliğidir söz konusu olan. Sol'daki kargaşanın temizlenmesi ve işçi sınıfı hareketinin birliğinin gerçekleşmesi ise, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin sol içinde egemen, sürükleyici hareket haline gelmesiyle olacaktır. Kimi politik gruplar giderek buna katılacaklardır, kimileri de güçlü ana akıntının ters yönünde küçük anafor akıntılar gibi kalacaklardır.

İşçi sınıfının ideolojik, politik, örgütsel birliği sorununun yanı sıra bir de ilerici demokratik güçlerin ve kuruluşların emperyalizme, faşizme ve geriliğe karşı güç ve eylem birliği sorunu var. Bunu oluşturmada da belirleyici öge işçi sınıfı partisinin güçlülüğü, etkinliğidir. Yine de, solda yeralır görünen tüm grup ve kuruluşların böyle bir birliktelik içinde olmaları söz konusu değildir. Kimileriyle temel ilkeler açısından biraraya gelinemez; kimileri de bencil, tekil davranışlardan kurtulamadıkları için toplu, ortak çalışmaya gelemezler.

Denilebilir ki, bunlar, uzun vadeli işler, sorunlar ise güncel ve ivedi. Öyle. Ama güncel ve ivedi sorunların bir çırpıda çözüm getirecek, ortalığı birden güllük gülistanlık edecek hazır reçeteleri yok. Kof umutlardan, işin kolayına kaçmaktan vaz geçip uzun vadeli hesaplar yapmak, hedefler koymak gerek. Ama bu "uzun vadelilik", işleri zamana, kendi akışına bırakmak demek değildir. Uzun menzilli bakış açısından güncel sorun ve gelişmeleri değerlendirip her günün gereğini bu çerçeve içinde günü gününe, tutarlılıkla ve inatla yerine getirmek demektir; günlük çalışmaları birbirinden kopuk, günlük olaylara bağımlı olmaktan kurtarmaktır.

İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi TİP bu anlayış içinde çalışmalarını sürdürüyor.

Feyzioğlu: "Geniş tabanlı" bir çözüme doğru çark...

SERMAYE SÖZCÜLERİNCE YAZILIP ÇİZİLENLER SERMAYENİN CHP'DEN İSTEDİKLERİNİN UCU BUCAĞI OLMADIĞINI GÖSTERİYOR... VE YAPILAN TÜM SERZENİŞLER DEMOKRATİK KURULUŞLARI MC'DEN DE ÇOK KAPATMAYA YELTENMİŞ OLAN CHP'YE YÖNELTİLİYOR! ARDINDAN ŞU TEHDİT GELİYOR: "TÜRKİYE'NİN BU GİDİŞE TAHAMMÜLÜ KALMAMIŞTIR."

ÖTE YANDAN CHP "GENİŞ TABANLI" BİR ÇÖZÜME DOĞRU YAVAŞ YAVAŞ ÇARK ETMEYE BAŞLAYAN FEYZİOĞLU'NU YATIŞTIRMAK İÇİN YENİ BİR DERNEKLER YASA TASARISI HAZIRLIYOR.

BURJUVAZİNİN KARARTMA TAKTİĞİ

Geçtiğimiz hafta, dokundukça dökülen, döküldükçe zalimleşen Türkiye kapitalizminin egemen sınıfı büyük sermaye ve gerici ittifakının hertürlü kışkırtma ve propaganda aracını kullanarak cinayetler dizisine eklediği yeni bir halkayı oluşturdu.

Dış emperyalist odaklar, sistem içerisinde köşeye sıkıştırdıkları Türkiye kapitalizmini ekonomik ve politik yönden biraz daha pençelerine sıkıştırmağa çalışırken, her boydan yerli işbirlikçileri köşeyi karatmağa, tarihsel hainliğini ve satılmışlığını gözardı etmeğe çabalamaktadır.

Her türlü politik, ideolojik, din, mezhep, inanç, düşünce aydınlığını şoven milliyetçi propaganda fitiliyle ateşleyen burjuvazi korkusu oranında artan zalimliğiyle, korku ve yılgıyla sindirebileceğini umduğu yığınları, faşist ideolojisinin kitle tabanına yaymağa çalışmaktadır.

Büyük sermayenin sesi basın öteden beri fısıldadığı bir özlemi geçtiğimiz haftadan itibaren sesli bir koroya dönüştürdü.

BAZI "HASSAS" NOKTALAR

Yerli ve yabancı çok yönlü tertip prodüksüyonlarının basındaki kavşağını oluşturan Hürriyet'de Oktay Ekşi şunları yazdı:

"- *Ne yazık ki, Sayın Ecevit, değişik gerekçelere dayalı ama yapısı aynı olan bir korkunun esiriymiş gibi hareket etmektedir.*

Ecevit, 1976 yaz aylarında Güneydoğudaki bazı illerde sıkıyönetim ilanma karış çıkmış bir partinin liderdir. O zaman seçim hesapları yüzünden izlenen bu politika, bugün Ecevit'in elini kolunu bağlamakta, anarşi hangi boyuta ulaşırsa ulaşsın Sıkıyönetim ilan etmekten onu alıkoymaktadır.. "

Hürriyet başyazarı, öz sahibinin sesini dile getirirken, Ecevit'i bir zamanlar Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı çıktığı için suçluyor ve gene bazı "hassas" noktalara geliyordu:

"- *TÖB-DER'e, POL-DER'e ve benzerlerine daha önceki dönemde verilen tavizler, şimdi CHP'nin bu kuruluşların üstüne gitmesini engellemektedir. Kaldı ki, bu kuruluşlar ve saydığımız politikalar, CHP'nin içinde bir grup milletvekili tarafından benimsenmektedir. O yüzden Ecevit'in bu kuruluşları ve politikaları karşısına alması, sayıları hükümeti düşürmeye yeten o milletvekillerini darıltması demektir. Anlaşılıyor ki, bu gerçek veya bir hesap, Ecevit'in hareket alanını daraltmakta bir başka deyişle etkin kanuni tedbirleri getirmekten onu alıkoymaktadır.* "

Bu ifadeler de gösteriyordu ki, sermayenin CHP'den istediklerinin ucu bucağı yoktur. Ve bu serzenişler, demokratik kuruluşları MC'den daha çok kapatmağa yeltenmiş CHP'ye ve onun ağırlığını oluşturduğu hükümete yapılıyordu... Burjuvazinin ölçü, iştah ve azgınlığının, CHP'nin sağa açılan gaz pedalına tanıdığı sınıryoktu.

Ve aynı yazıda Ecevit ve hükümetine şu tehdit de yöneltiliyordu:

"- *Ne var ki, Türkiye'nin bu gidişe tahammülü kalmamıştır.* "

Ecevit'in içte ve dışta emperyalizme ve yerli işbirlikçisi tekellere verdiği sayısız ve ağır ödünlerin karşılığı işte bu sözlerle yanıtlanıyordu:

"- *Tahammül kalmadı* ;!!

Türkiye ekonomisini, toplumsal yaşamını ve her alandaki çöküntüsünü yönlendiren sermaye tahammül sınırı olan "Demokratik Sol"a da "yeter" diyordu.

BAYRAM HAFTASINDA "KIRLARA YAYILAN" FAŞİST TERÖR

Bu tablodan bakılınca "bayram haftası"nda Sivas, Elazığ

BAŞKAN SADIKLAR "BİRAZ CHP'LİDİR"

Ekonomik ve politik bunalım grafiğinin tepe noktalar çizdiği dönemlerde kasasından çok başkanına paha biçilen Merkez Bankası'nda deniz gene kıpırtılı.

Merkez Bankası başkanı Cafer Tayyar Sadıklar, belki de YÜRÜYÜŞ'ün piyasaya çıktığı günlerde bu görevinden alınacak ve hakkında "hesapları tahrif etmek ve görevini kötüye kullanıraktan" soruşturma açılacak.

Acaba yeni bir Naim Talu olayı mı?..

Naim Talu da, 12 Mart'ın birinci balyoz hükümetine kafa tutmuş, daha sonraki balyoz hükümetlerinde önce Ticaret Bakanlığına, sonra da Başbakanlığa kadar yükselmişti.

Talu dahaı sonra Cumhurbaşkanınca kontenjan senatörü seçilmiş, ancak Akbank Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini daha çekici bulduğu için senatörlükten istifa etmişti...

Bahtının rüzgarı Tayyar Sadıklar'ı hangi limana götürür bilemeyiz. Ama çevresinde "yumuşak bir bürokrat" diye nitelenen Sadıklar'ın biraz tanımağa çalışırsak, kendi adına geleceğinin pek karanlık olmadığı da görülebilir...

Üç yıl önce Birinci MC döneminde Merkez Bankası Başkanlığına getirilen Sadıklar daha önce Hazine Genel Müdürlüğü ve Maliye Bakanlığının dış ülkelerdeki görevlerinde bulundu. Bürokraside ilk büyük göreve getirilmesinde şimdiki Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun imzası vardır. Müezzinoğlu 12 Mart dönemlerinde gene Maliye Bakanlığı koltuğunda otururken Sadıklar'ı Hazine Genel Müdürü yapmıştı.

Cafer Tayyar Sadıklar resmi görevlerini sürdürürken akademik kariyerini de hiç ihmal etmemiş, hatta doçentliğe kadar yükselme başarısını göstermiştir. Doktora ya da doçentlik tezi de bir hayli ilginçtir. Tezin adı: Japon Kalkınması! ;

Türkiye'nin kayıtsız koşulsuz Japon örneği ile kalkınacağına inanan kahramanımız, MC dönemlerinin hazine "70 cente muhtaç" hale getirilirken kılını bile oynatmamış ve zamanın Başbakanı Süleyman Demirel'in takdirini kazanmıştır.

CHP ağırlıklı hükümetin kurulmasıyla birlikte eski uysallığını yitiren Sadıklar nedense hükümete kontur gitmeyi uygun gördü. Kendisine sorarsanız "Tam merkez bankasının işlevlerini öğrenmeğe başladığı sırada" CHP hükümet olmuştu!.

Sadıklar buarada IMF'ye de kendi oyun alanından derin paslar sarkıtmayı ihmal etmedi. Düzenlediği bir basın toplantısında IMF'nin kararlarını uygulayacağını açıkladı, "IMF'nin limitleri uygulanacaktır" dedi. Ama kendisine "limitlerin ne olduğu" sorulduğunda ise bilmediğini söyledi.

Merkez Bankası Başkanlığından alınacağına kendisi de inanmış olmalıydı ki, geçenlerde Boğaziçi Üniversitesine başvurdu ama bu isteği reddedildi.

Bakalım bundan sonra ne olacak?

Ama bu arada Cafer Tayyar'ın siyasal tercihini de öğrenmek istersiniz herhalde. Cevap, "Türkiye'deki tüm bürokratların hepsi biraz CHP'lidir" tekerlemesine de yakışıyor:

"- Aslında ben biraz CHP'liyimdir ama..."

Göründüğü CHP'nin gadrine uğramağa aday bu zat, acaba hâlâ niçin elinde "biraz" da olsa halka açık CHP hisse senedi bulundurmağa çalışıyor dersiniz? Niçin acaba?

Sadıklar, kime göz kırpıyor?

BURSA'DA SERMAYE ÇEVRELERİ İŞÇİLERE KARŞI YENİ BİR SALDIRI DÜZENLİYOR. BİR YANDAN TENSİKAT SÖYLENTİLERİ YOĞUNLAŞTIRILIYOR, İŞYERLERİNDE BASKILAR ARTTIRILIYOR; ÖTE YANDAN DA YER YER TENSİKAT UYGULAMASINA BAŞVURULUYOR. ÇIKARTILAN SÖYLENTİLERDEN, YAPILANLARA KADAR HERŞEYDEN TEK BİR SONUÇ ÇIKIYOR:

Bursa'da eski oyun yeniden sahnede

Ecevit Sıkıyönetim ilan etmekten kaçınıyormuş!.

ve Van'da yaratılan olayların dayandığı temeller daha iyi değerlendirilecektir.

Resmi ağızlara göre 9 ölü ve 100'e yakın kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan Sivas olayları yansıtılmağa çalışıldığı gibi "bir çocuk kavgası" nedeniyle çıkmamıştı. Bu yöndeki kışkırtmalara bir ay önceden başlanılmıştı. Sivas'ta bazı ilerici ve alevi yurttaşlar saptanmış, zaman zaman yolları kesilerek kendilerine saldırılar düzenlenmişti. Ramazanda oruç tutmadıkları gerekçesiyle bazı yurttaşlara saldırılmış, kendileri dövülmüştü. arada bir camiye bomba konulduğu söylentisi yayılmış, dinamit lokumuna giden yol fitillenmişti. Camilerin duvarlarına da "sol" sloganlar yazılması ihmal edilmemişti. İş, "allah nasip ederse" arefe, gününe kalmıştı. O gün Kayseri'den ve Erzurum'dan bindirilmiş faşist sürülerin Sivas'a gelmesiyle olaylar başlatılacaktı... Ve bu kirli oyun aynen uygulandı. Öylesine sistemli ve düzenli bir tahrip ve saldırı yapılmıştı ki, çarşıda hasara uğratılan 300-350 dükkan arasında bazılarına hiç dokunulmamıştı. Onlar "ehl-i iman"dan "milliyetçi" vatandaşlardı!..

Özellikle Malatya olaylarından bu yana doğuda parça parça ve hergün adım adım oluşturulmağa çalışılan gerilimgeçtiğimiz haftaki olaylarla bir tramplen noktaya çekilmek istenmektedir.

Nitekim geçtiğimiz hafta Günaydın'daki sütununda bu konuyu ele alan Teoman Erel, Faik Türün'ün bir zamanlar *"Anarşi kırlara yayılacaktır"* şeklindeki sözlerini hatırlatıyor ve soruyordu:

"- Paşam, şiddetin kırlara yayılacağını bildin, filmin sonunu da söyle bari.. !"

12 Mart'ın İstanbul Sıkıyönetim komutanı ve "kontrgerilla" ile adı birbirine karışanTürün bu kehaneti, bu yılın başlarında "kontgerilla" tartışmaları sırasında savurmuştu...

Teoman Erel, "hükümetçe alınan önlemler" konusunda da şu anlamlı vurgulamayı yapıyordu:

"- Herhalde Türün Paşa, Özaydınlı Paşayı kırmayacaktır. İkisi de aynı dönemde sıkıyönetim komutanlığı yaptıkları için az çok bir hukukları, bir dostlukları vardır elbet.. ";

İşte Türkiye'de sermaye tellallarının ve bu arada "iyi niyetli" görünmeye özel özen gösteren bazı küçük burjuva kalemlerin de ortaklıkyaptıkları karmaşa ortamının ardındaki gerçek budur.

"Sol" adına sergilenen sapıklıkların, sapkınlıkların, maceracılık ve Maoculuk adındaki emperyalist çömezliğin kimin, kimlerin değirmenine su taşımak olduğu ve bu ortamda CHP'nin rolü ve sorumlulukları daha açık ve net biçimde gözle görünür duruma gelmektedir.

Geçtiğimiz hafta Türün'ün aylar önce söylediklerine Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu da katılmakta gecikmedi.

Feyzioğlu, "incelemeler yapmak için" gittiği İzmir'de *"Partizanlığa son verilmedikçe anarşi durmaz"* diyordu.

Feyzioğlu her biri malum konu üzerine yakılmış şarkılarından birini tekrarlıyordu: *"Yıllardan beri devlet memurlarını içine alan birçok dernek, Anayasanın ve yasaların tüm emirlerini hiçe sayarak açıkça komünizm ve bölücülük propagandası yapıyordu!.."*

Başbakan Yardımcısı, örnek olarak son TÖB-DER kongresini gösteriyoddu.

Turhan Feyzioğlu'nun hükümet içinde ufaktan ufağa "geniş tabanlı" bir çözüme doğru çark ettiği de biliniyordu. Her devrin sandalyelisi Feyzioğlu'nu yatıştırmak için olacak, bu arada bir dernekler yasa tasarısı hazırlığı da vardır. Meslek örgütlerinin "siyaset yapmalarını önlemek" amacıyla hazırlandığı bildirilen tasarının antidemokratik dozu ile Feyzioğlu teskin edilmeğe çalışılmaktadır.

Bu arada hükümet içinde 11'lerden bazılarının MHP ile dirsek temasında oldukları ve "vakti saati geldiğinde" hükümeti indirici girişime geçecekleri de yaygın söylentiler halindedir.

Ecevit hükümeti, daha önceleri sonbaharda nisbeten rahatlayacağını söylemesine karşın, dış emperyalist odakların ağır baskılarına paralel olarak içte düzenlenen ortak provokasyonlarla zor günlere sürüklenmektedir.

Geçtiğimiz hafta Türkiye'ye OECD Genel Sekreteri Van Lennep, "fırsat bu fırsattır" örneği çantasında Türkiye'nin Enerji Ajansına tam üyeliği konusunu getirmiştir. Batının fiilen ve dozunu artırarak sürdürdüğü ekonomik ambargonun kıskacında Türkiye'ye Enerji Ajansına üyelik konusunda son imza da attırılmaya çalışılmaktadır.

Başbakanlar ve başyazarlar

Emperyalizme güvence yarışı

Sosyalist ülkelerle ekonomik ve ticari ilişkilerin zorunlu olarak geliştirilmesi, Ecevit hükümetinin savunucularını, bu gelişmenin emperyalizmin yeni politik dayatmalarına konu olmasını önleyebilmek umuduyla, emperyalist güçlere güvence vermeye yöneltti. Emperyalist kuruluşlara, dış ekonomik ilişkilerdeki bu gelişmenin, politik bir seçime dayanmadığını kanıtlamak gerekiyordu. Bu işlevi, yine Milliyet'in başyazarı üstlendi. Bay İpekçi 2 Eylül günü şöyle diyordu:

"Türkiye'nin ticari ilişkilerinde ağırlığın sosyalist devletlere ve Arap ülkelerine kaydığı bir gerçektir. Ama, bunun bilinçli bir politika ile ilgili bulunduğu asılsız bir varsayımdır. Olay, politik bir seçimin değil, zorunlulukların sonucudur.";

"Batılı ülkeler ... bırakınız kendilerine bağımlı olarak kurulmuş bulunan sanayii canlandıracak destekleri, fakat ülkenin günlük ve yaşamsal ivedi gereksinmelerininkarşılınmasına bile yardımcı olmamışlardır... Hangi Batılı ülke Türkiye'ye bu yaşamsal gereksinmelerini karşılamayı üstlendi de hükümet bunu reddetti?"

Bu güvencenin Milliyet başyazarından gelmesi son derece de olağandı. Fakat aynı güvencenin, birkaç gün sonra bizzat Başbakan tarafından tekrarlandığı görüldü. Başbakan Ecevit, 5 Eylül günü çıkan Ankara Bayram'a yazdığı yazıda:

"Özyeterliliğimizi artırma ve dış ekonomik ilişkilerimizde sınırlı kaynaklara ve pazarlara bağımlılıktan kurtulma yönündeki bu ulusal kalkınıştan kuşkuya, kaygıya kapılanlar olacaktır... Oysa böyle kuşkulardan, kaygılardan kurtulmak kendi ellerindedir. Türkiye'yi dar zamanında kıstırıp dize getirme heveslerini, Türkiye'nin ekonomisine ve ilişkilerine bir takım baskılarla yön verme eğilimlerini bıraktıkları oranda, öyleleride Türk ulusundan ancak dostluk ve yakınlık göreceklerdir."

Ecevit'in güvenceleri daha da ileriye gidiyordu. Ecevit, emperyalist devlet ve kuruluşlardan bu istekleri yerine getirilmese bile, yine de onların yanında ve onların saldırgan blokları içinde yer almaya devam edeceklerini dile getiriyordu:

"Kaldı ki kimi ülkeler bu anlayışı ve olgunluğu göstermeseler bile, Türk ulusu, kendi gücüyle kendini kurtarırken, dünya barışına da katkıda bulunmaktan, jeopolitik konumunun tüm insanlık karşısında kendisine yüklediği sorumlulukla davranmaktan geri durmayacaktır."

Başbakan'la başyazarın birbiri ardına belgeledikleri güvencelerin sona ermeyeceği anlaşılıyor. Emperyalizme verilen her güvence, inandırıcılığını kanıtlayabilmek için, daha açık ve daha sağlam yeni güvencelere kapıyı açıyor. Önümüzdeki günlerde bunun örneklerini izleyeceğiz.

Son günlerde Bursa'da tensikat söylentileri yaygın bir biçimde duyulmaya başlandı. Tekstil, lastik ve metal işkolunu kapsayan bu söylentiler yaklaşık 30 bin işçi ve emekçiyi etkiliyor. Tekstil işkolunda yer yer bazı tensikat uygulamaları ile de karşılaşıldı.

TOFAŞ'ta oynanan oyunlardan sonra, bundan bir süre önce, tensikat söylentileri MAKO işyerinde de yaygınlaştırılmıştı. Önce söylentiler başlatılmış, bunu işyerindeki baskılar izlemişti. Tensikat uygulaması başladığında da işten çıkarılanlar öncelikle ilerici, sosyalist işçiler, sendika militanları olmuştu.

Bu oyunlar tezgahlanırken de Maden-İş Bölge temsilciliği dikkatini ilerici, sosyalist işçileri karalama, onları dışlama üzerinde yoğunlaştırmıştı. Sendikanın bu tutumu burjuvazinin oyunlarını daha rahat tezgahlamasına olanak tanımıştı.

SALDIRININ ODAĞI RENAULT FABRİKASI

Sermayenin Bursa'daki son saldırısı Renault işyerinde yoğunlaşıyor. Renault sendikal mücadelenin bütün sıcaklığı ile sürdürüldüğü, sınıf bilincinin yüksek olduğu bir işyeri. İşyerinde sendika bölge temsilciliği ve temsilciler tarafından sosyalist işçilere, ilerici işçilere yönelik olarak sürdürülen tutum, sonuçta işçilerin birliğini bozmaya, sendikaya güvenlerini sarsmaya yol açıyor. Temsilcilerin yenilenmesi isteği sendika tarafından sürekli erteleniyor, geçiştiriliyor. İzlenen bu yanlış tutum zaman zaman bazı işçilerin sendikasız kalmayı tercih etmeleri gibi son derece vahim sonuçlar da yaratabiliyor.

Türkiye İşçi Partisi Bursa İl Örgütü tarafından yayınlanan bir bildiride tensikat söylentilerinden amaçlananların "işçilerin aşırı kapasite ile çalışmaya zorlanması, çalışma koşullarının alabildiğine ağırlaştırılması ve sendikal ve politik mücadelenin başında olanların 'temizleneceği' tehdidi ile bu mücadelenin sindirilmeye çalışılması" olarak belirtiliyor.

Tensikat hesapları 30 bin işçiyi hedef alıyor.

Gene aynı bildiride tensikat uygulaması ile "kıdemi yüksek işçilerin işten atılıp yerlerine asgari ücretle işçi alınarak sendikal mücadelenin geriletilmesi, işçiler arasında işten atılmayan ve ücreti yüksek imtiyazlı bir grubun oluşturulması "tehlikelerine dikkat çekildikten sonra, söylentilerden, mücadeleyi zayıflatmak için geçmişte Tofaş'ta olduğu gibi, bazı ilerici ama mücadeleden yılmış unsurların kendi istekleriyle tazminatlarını alıp işyerini terketmelerinin de amaçlandığı belirtiliyor.

Söylentilerin yoğunlaşması üzerine Maden-İş sendikası tarafından genişletilmiş bir Bölge Temsilciler Toplantısı düzenlendi. Toplantıya sendika merkezinden Murat Tokmak ve Halit Erdem de katıldılar. Ancak toplantı sendika yöneticileri tarafından kendileriyle sosyalist işçiler arasında bir hesaplaşma alanı olarak görüldü. Keskin lafların ardından hiçbir sonuç çıkarılamadan toplantı bitti.

İŞYERİNDE BASKILAR ARTIYOR

Bugünlerde tensikat söylentileri eski yoğunlukta sürmüyor. Ancak Renault işyerinde baskı alabildiğine arttırılmış durumda. Fabrikanın bazı bölümlerinde "zaman bordroları sistemi" uygulanmaya başlandı. Bu uygulama ile işçiler, örneğin tuvalete bile giderken, tezgah başından ayrıldıkları her süre için, şeflerden izin kağıdı almak zorunda bırakılıyorlar. Bu uygulama nedeniyle ceza alan işçilerin sayısı da gün geçtikçe artıyor.

İşveren'in uyguladığı bu baskı "sistemi" karşısında sendikanın kayıtsız kaldığı, işçilere somut birşey söyleyemediği gözleniyor. İşverenin bu ve benzeri baskılar ile amaçladığı son derece açık bir biçimde ortaya çıkıyor: baskılara dayanamayan işçilerin işyerinden ayrılması ve böylelikle hiç tazminat ödemeden kısmi tensikat yapmak.

Şimdiye kadar çıkartılan söylentilerden, yapılanlara kadar herşeyden tek birsonuç çıkıyor: Bursa'da eski oyun yeniden sahneye konuluyor...

Türkiye kapitalizmi ve dışa bağımlılık

Gerek dış politikasında, gerekse dış ekonomik ilişkiler alanında "çok yönlü" denilen "yeni" arayışlar peşinde görünmeye çalışan Ecevit Hükümeti'nin bugünlerde attığı adımlar dışa bağımlılığı arttırıcı nitelikte...

YUSUF DOĞAN

Türkiye kapitalizmi, ulaştığı sanayileşme aşamasında yatırım mallarını büyükölçeklerle üretmenin hazırlığı içinde görünmektedir. Bu nedenle, hazırlıkları tamamlanmış olan Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, kamuoyuna yansıyan büyüme hızının yüzde kaç olacağı tartışmalarının ötesinde, büyük önem taşımaktadır.

Plancılar, 1979-1983 yıllarını kapsayan Dördüncü Plan'da, sanayide yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesinden ve dış ekonomik ilişkilerde Türkiye'yi sürekli olarak artan dış açıklarla karşı karşıya bırakan bağımlılığın azaltılmasından yana gözükmektedirler. Bunun için, kamu iktisadi kuruluşlarının etkinliğinin arttırılmasına özel bir yer vermektedirler. Amaçlanan sanayi yapısına ulaşmak için, büyük ölçekli, entegre ve modern teknolojiyi içeren sanayileri gerçekleştirme görevi verilen kamu iktisadi kuruluşları aracılığıyla, yönetimin stratejik bir unsur olarak kalkınmada ağırlığının arttırılması düşünülmektedir. Plancılara göre bu, "Türkiye kapitalizminin bugün içinde bulunduğu bunalımın sorunlarını, demokratik bir ortamda aşmanın zorunlu koşuludur."

Gerçekten, burjuvazinin çıkarları doğrultusunda bir hızlı büyüme ya da gelişmenin demokratik bir ortamda yürümesi giderek güçleşmektedir. Bunun yarattığı ve çözülemeyen sorunların, politik yapıda anti-demokratik gelişmelere yol açması olasıdır.

Türkiye kapitalizmini, dünya emperyalist sisteminin bütünlüğü dışında düşünmenin, hiç bir maddi temeli bulunmamaktadır. Türkiye, kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu her ekonomi gibi, kapitalist yapılar kırılmadıkça dışa bağımlılığını azaltabilme durumunda değildir. Gerek dış politikasında, gerekse dış ekonomik ilişkilerinde "çok yönlü" denilen "yeni" arayışlar peşinde olduğu izlenimi vermeye dikkatli bir çaba harcayan Ecevit Hükümeti'nin bugünlerde attığı adımlar da, dışa bağımlılığın azalması yerine giderek arttığının bir kanıtıdır.

ADIMLAR VE KANITLAR

Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun çabalarıyla Türkiye, Uluslararası Para Fonu ile ilişkilerindeki gerginliği gidermiştir. Günlük basında, ne zaman açılacağı bir süreden beri sürekli tartışılmakta olan yaklaşık 50 milyon dolarlık "ikinci kredi dilimi" süresi içinde kullanılacaktır. Bunda kuşkuya gerek yoktur. Böylece, Para Fonu'nun bir ara "sarı" sinyal veren "yeşil" ışığı yeniden parlayacaktır. Ancak önemli olan gerginlik giderilmesininne pahasına sağlandığıdır.

Türkiye ile Uluslararası Para Fonu arasındaki ilişkilerin gerginleşmesi, yeni Fon Başkanı'nın göreve başladığı günlere rastlamıştır. Jacques de Larosiede de Champfeu adlı Fransız Başkan, uzun yıllar OECD bünyesinde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Türkiye'nin İkinci Planı'nı finanse eden OECD'deki görev günlerindeki yaklaşımının olumlu olmadığı bilinmektedir. Para Fonu'nun başına geldiğinde de, Türkiye'nin "istikrar programı" uygulamasının sıkı biçimde denetlenmesi gerektiğini, Türkiye' nin 1958 ve 1970 yıllarında istediği paraları almasına karşın, istikrar önlemlerini gereğince yerine getirmediğini belirttiği söylenmektedir.

Para Fonu'nun, yeni başkanının tutumunu, klasik "Türk düşmanlığı" gerekçesine bağlamak doğru olmaz. Bu tutum, bugüne kadar gerçekleştirdiği birikimleriyle önemli bir gelişme potansiyeline sahip olduğunu gösteren Türkiye'yi Batı kapitalizmine daha sıkı bağlamaya yöneliktir.

Uluslararası Para Fonu, Türkiye ile ilişkilerinde, özellikle kamu kesiminin borçlanmaları üzerinde durmaktadır. İstikrar programı uygulamasında, örneğin ihracat ya da işçi dövizi öngörülerinin gerisinde kalınması, "sağlık olsun", "iyi olur inşaallah" benzeri yaklaşımlarla sorun haline getirilmezken, kamu kesimine açılan her kuruşluk kredininin hesabı sorulmaktadır. Her biri milyarlarca liralık finansman gereksinimi içinde olan kamu iktisadi kuruluşlarının, Para Fonu patentli kredi kısıtlamaları sonucu iş yapamaz hale geldikleri gözlenmektedir. Yakın zamanlara değin, döviz darboğazından yakınan kamu kuruluşlarının bugün için en önemli sorunları Türk Lirası bulmak olmuştur. Birçok planlama uzmanı, kamu iktisadi kuruluşlarını ekonomideki etkinliklerini arttırmak bir yana, varlıklarını koruyabileceklerinden kuşkuludurlar.

OECD İLE İLİŞKİLER

Türkiye'nin kısa adı OECD olan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı ile ilişkileri de benzer bir gelişim göstermektedir. OECD bünyesindeki Türkiye'ye Yardım Konsorsiyomu ile aylar önce bir borç ertelemesi düzenlemesi konusunda göniş birliği sağlanmıştır. Konsorsiyom üyesi ve Türkiye'den alacaklı ülkeler ile "ikili anlaşmalar" yapılması sonrasında yürürlüğe girecek bu düzenleme askıdadır. Birleşik Amerika, Federal Almanya, İngiltere ve Fransa gibi büyük alacaklılar ile bugüne değin ikili anlaşmalar yapılabilmiş değildir.

OECD ile ilişkilerde, ayrıca Türkiye'nin yeniden "ihracat kredileri garanti sistemi" içine alınması gerçekleşmemiştir. Döviz darboğazı giderek artan Türkiye kapitalizmi, ithalatını peşin dövizle yapmaya acımasızca zorlanmaktadır. Bu arada, OECD ülkelerine olan 1 milyar dolar dolayındaki "garantisiz" ithalat borçlarının ertelenmesi konusunda da somut bir gelişme sağlanamamıştır.

Bütün bu sorunlar, bugünlerde Türkiye'de bulunan OECD Genel Sekreteri Emile Van Lennep ile görüşülmektedir. Bilindiği kadarıyla alınan yanıt, "Siz hele istikrar programınızı gereğince uygulayın" biçimindedir. Halk dilinde "kemer sıkma" olarak bilinen "istikrar programı"nın gün geçtikçe ağırlaşırken varacağı son durak, kuşkusuz bugünkünden çok daha kısıtlı bir ücret dondurması olacaktır.

AETSORUNU

Türkiye'nin bir başka sorunu ise Avrupa Ekonomik Topluluğu iledir. Türkiye, Ekim ayında Brüksel'de başlayacak görüşmelerde AET'den beş yıl süreli bir "bağışıklık" dönemi tanınmasını isteyecektir. Bu dönemde, Türkiye'nin AET'ye karşı yükümlülükleri bir süre için dondurulmuş olacaktır. Yükümlülüklerin dondurulacağı "bağışıklık" döneminden amaç, AET'nin Türkiye'ye dış ödemeler ve işsizlik sorunlarının çözümü için daha çok katkıda bulunmasını sağlamaktır. Ayrıca, bağışıklık döneminde Türkiye-AET ilişkilerinin alacağı biçim de saptanacaktır. Türkiye'nin bağışıklık dönemine ilişkin önerilerinin ağırlığı bir yanıyla, sanayi ürünleri ihracatımıza bugün tekstilde göründüğü biçimiyle engel çıkarılmamasına yöneliktir. Bu arada, AET ülkelerindeki Türkiye'li işçilerin Türkiye'de yapacakları yatırımlarda çalıştıkları ülkelerdeki kredi olanaklarından yararlandırılmaları da istenmektedir. AET'nin Türkiye kapitalizminin finansman ve pazar sorunlarına katkısının artmasına yönelik bu girişimin sonunda "tam üyelik" gündeme gelecektir.

Batı kapitalizminin resmi ve özel finansman kuruluşlarından geçerek AET'de tam üyeliğe hazırlanılırken, emperyalist dünya sistemi içinde Türkiye kapitalizminin karşı karşıya kalacağı mal, hizmet ve sermaye akımlarının yönü, miktarı ve niteliği üzerinde dış etkilerin yoğunlaşacağı bilinmelidir.

Boran: Emperyalizm sosyalist ülkelerle ilişkilerin gelişmesini engellemek istiyor

Ankara'da yayınlanan Bayram gazetesinin geçen Çarşamba günü çıkan sayısında Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Boran'ın bir yazısı yayınlandı. Türkiye'nin bugün karşılaştığı darboğazın temelde politik bir darboğaz olduğunu belirten Boran, emperyalizmin asıl istediğinin, Türkiye'nin dış politikasını tam kontrol altında tutmak olduğunu vurguladı. Türkiye'nin, ekonomik koşulların zorlamasıyla Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirme yoluna gittiğini anlatan Boran şöyle dedi: "Batılılar bu gelişmeye dur deyip kesin set çekmek kararındadırlar." Türkiye kapitalizminin bugünkü gelişme noktasında, dünya kapitalizminin, onun gereklerini ve ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirten TİP Genel Başkanı, bunalımı hafifletebilmek için Türkiye'nin, sosyalist ülkelerle iyi komşuluk, dostluk, karşılıklı güven ilişkilerini tüm olanaklarıyla geliştirmek durumunda olduğunu anlattı.

Boran yazısında şöyle dedi: "Biz sosyalistlerin her zaman belirttiği gibi, Türkiye emperyalist-kapitalist dünya ilişkileri ağı içinde olmakla, NATO, CENTO, AET gibi emperyalist kuruluşların içinde bulunmakla esasen Batılı ülkelere bağımlı duruma girmiş bir ülkedir. Ne var ki, 1950'li yıllara kıyasla 1970'lerde Türkiye'nin dış politikası bir hayli farklıdır. 1960'lı yıllardan itibaren Türkiye ekonomik koşulların zorlamasıyla Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirme yoluna gitmiştir; iki taraflı ekonomik, teknik ve daha dar ve isteksiz ölçüde kültürel anlaşmalar yapılmıştır. Sekiz aylık CHP hükümeti döneminde bu gelişmeler, uluslararası ilişkilerde yumuşamayı vurgulayan bir siyasal belge imzalanması, Sovyetler Birliği ile dış ticaret hacminin artırılması, Türkiye'nin dış ticaretinde ve dolayısıyla üretiminde bir istikrar unsuru olacak uzun süreli bir ticaret anlaşması girişimleri düzeyine ulaşmıştır. Batılılar bu gelişmeye dur deyip kesin set çekmek kararındadırlar."

Elekdağ ve Müezzinoğlu'nun Washington gezilerinden bu duruma örnekler veren Boran, emperyalist ülkelerin Kıbrıs ve AET ile ilişkiler konularında da sürdürdükleri baskı girişimlerini anlattıktan sonra şöyle dedi:

"Türkiye kapitalizmi gelişmesinde öyle bir noktaya varmıştır ki, bağımlı olduğu dünya kapitalizmi onun gereklerini ve ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Batılıların Türkiye'ye dayattığı öneriler Türkiye kapitalizmini geliştirici değil, engelleyici, durdurucu niteliktedir. Kaldı ki Batı emperyalizm- istese de (istemez ya) Türkiye'nin döviz kredi ihtiyaçlarını yıl yıl ardına karşılayamaz. Kendisi derinleşen bir bunalım içindedir, Türkiye'nin ihtiyaçları ise hızla büyümektedir. Türkiye nesnel ekonomik koşulların zorlamasıyla sosyalist dünyaya açılmıştır. Aynı zorunluluklar artarak devam etmektedir. Türkiye dış ticaret hacmini büyültmek, ihracatını artırmak ve bu artışı güvence altına alabilmek, dolayısıyla da üretimini istikrara kavuşturabilmek; politik takıntısı olmayan düşük faizli, uzun vadeli krediler bulabilmek, en ileri çağdaş teknolojiyi alıp üretebilmek için ve de bölge barışını ve güvenliğini sağlamlaştırabilmek için Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle iyi komşuluk, dostluk, karşılıklı güven ilişkilerini tüm olanaklarıyla geliştirmek durumundadır."

Ülke içinde "anarşi"nin önemli olmakla beraber hükümetin kalıp kalmayacağını esas belirleyici unsur olmadığını belirten Boran, emperyalizmin ve büyük burjuvazinin demokrasi güçlerini sindirmek amaçları sürdükçe terörizmin süreceğini hatırlatarak şöyle dedi: "Çözüm: İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerin sınıfsal güçler dengesinde emperyalizme ve burjuvaziye üstün politik güç haline gelmeleridir. Gelecekleridir de. Kimsenin şüphesi olmasın. Toplumun gidişi bu yöndedir."

TV'de ikinci program hazırlığı

TÜKETİCİ NASIL KANDIRILIYOR?

GÜNEY GÖNENÇ

TRT'nin televizyon yayınları bilindiği gibi 1968 yılında başladı. O günden bu yana geçen 10 yıl içinde televizyon vericilerinin sayısı 26'ya (küçük güçlü vericilerle birlikte 60'a) ulaştı. Televizyon alıcıları sayısının ise bugün 3,5 milyon dolayında olduğu tahmin ediliyor. Bu duruma göre bugün ülkemizde 100 konut başına yaklaşık 45 televizyon düşmektedir. Bugüne kadar televizyon alıcılarına tüketicilerin ödedikleri para ise 20 milyar TL dolayındadır. Biz bu yazımızda bu kadar büyük çapta bir harcamayı içeren bu alanda tüketicilerin nasıl kandırıldığını ve bir kaç yıl içinde bu 3,5 milyon TV alıcısının çok büyük bir bölümünün nasıl "yarım" duruma düşeceğini açıklamaya çalışacağız.

TELEVİZYONDA KULLANILAN KANALLAR

Radyolarda istasyonların yayınladıkları elektromanyetik dalgaların dalgaboylarına göre uzun dalga, orta dalga, kısa dalga, çok kısa dalga adlarıyla sınıflandırıldıklarını biliyoruz. Televizyon istasyonları da benzer biçimde sınıflandırılıyor. Çizelgede de görüldüğü gibi, TV istasyonları ilkin iki ana bölüme ayrılıyor: Çok yüksek sıklık (frekans) (VHF) ve Çokçok yüksek sıklık (UHF). Bunlardan çok yüksek sıklık (VHF) bölgesi üç banda ayrılıyor: 1'inci bant TRT'ce kullanılmıyor, 2'nci bant tüm dünyada ÇKD (FM) radyo için ayrılmış durumda. Bugün ülkemizde TV yayınlarının tümü 3'üncü banttan yapılıyor. Bu bantta 5'ten 12'ye kadar numaralanmış 8 tane kanal var (her istasyon bir kanallık "yer" kaplar). Çizelgede her kanalda bugün çalışmakta olan ana TV istasyonları görülüyor. Henüz kullanılmayan çokçok yüksek sıklık (UHF) bölgesinde ise 21'den 69'a kadar numaralanmış 48 tane kanal var.

Bir TV vericisi, çevresinde aynı kanaldan yayın yapan başka verici varsa, o vericinin yayınlarını bozabilir. Bu nedenle birbirine yakın kentlerdeki vericilerin değişik kanallarda çalışması gözetilir. Bu gözetimi uluslararası düzeyde sağlamak üzere her ülkede hangi kentlerde kaçıncı kanalda TV vericileri kurulabileceği uluslararası toplantılarda kararlaştırılıyor. Türkiye'yi de içine alan yürürlükteki plan, 1961'de Stockholm toplantısında kararlaştırılan plandır. Bu plan Avrupa bölgesi kabul edilen ve Türkiyenin 40'ıncı boylamın (Trabzon-Diyarbakır çizgisinin) batısında kalan kesiminde 3'üncü bantta 33 tane verici kurulabileceğini (kent adları, kanal numaraları, en büyük güçleriyle birlikte) saptıyor. Bu planda çokçok yüksek sıklık (UHF) bölgesinde Türkiye'ye 135 istasyonluk bir kota ayrılmış durumda.

Bugün VHF'de çizelgede adları verilen 26 istasyon çalışmakta. Önümüzdeki bir-iki yıl içinde, yine 3'üncü bantta, 13 istasyonun daha açılması öngörülüyor. Bunlar Ağrı, Afyon, Amasya, Artvin, Bitlis, Cizre, Elazığ, Elbistan, Erzincan, Gümüşhane, Isparta, Kırşehir ve Silifke istasyonları. Bu istasyonların da açılmasıyla gerek Stockholm planına göre, gerek teknik olanaklar açısından ülkede VHF bölgesi artık dolmuş olacak.

	Bant	Kanal	Halen Çalışan Ana TV Vericileri ve Başka Bilgiler
ÇOK YÜKSEK SIKLIK (VHF)	1	2 3 4	Kullanılmıyor
	2		ÇKD (FM) radyo yayınları için kullanılıyor
	3	5	Ankara, Antalya, İstanbul, Ordu
		6	Adana, Bursa, Erzurum, Kastamonu
		7	Aydın, Eskişehir, Samsun, Van
		8	Antakya, Çanakkale, Denizli, Kayseri
		9	Diyarbakır, Edirne, Kars, Trabzon,Zong.
		10	Gaziantep, İzmir, İzmit, Konya, Sivas
		11	Kullanılmıyor
		12	Kullanılmıyor
ÇOKÇOK YÜKSEK SIKLIK (UHF)	4	21 22 . . 39	İkinci program TV yayınları için kullanılacak.
	5	40 41 . . 69	Yerli montaj TV alıcıları bu kanalları izleyemeyecek

İKİNCİ PROGRAM BAŞLAYINCA

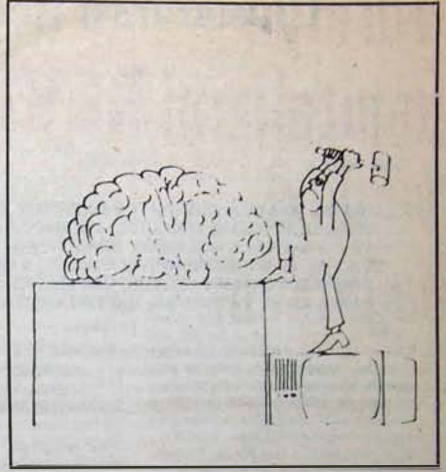
Bilindiği gibi TRT önümüzdeki yıllarda TV'de ikinci program uygulamasına geçmeyi planlıyor. Türkiye'yi kaplayacak ikinci bir şebeke için yeniden 40 dolayında yüksek güçlü verici (ve çok sayıda yardımcı verici) kurulması söz konusudur. İkinci program vericilerinin yukarda andığımız nedenlerle çokçok yüksek sıklık (UHF) bölgesinde çalışması gerekecektir. Örneğin, İstanbul'da 5'inci kanal (VHF) vericisi yanında, ikinci program için 51'inci ya da 54'üncü kanalda biryeni UHF vericisi kurulacktır. Başka ülkelerdeki geçmiş uygulamalara bakıldığında benzer durumlar görülür. Önceleri yayınlar VHF'te başlamış, zamanla istasyon sayısının artması sonucunda çok daha fazla sayıda kanalı içeren UHF'e geçiş başlamıştır. (Örneğin ABD'de bu olgu 1950'ler sonunda gözlenmiştir.) Stockholm Planı'nda, daha 1961'de Türkiye için 135 UHF kanalı ayrılmış olması da bilinen bu gerçekten ötürüdür.

TELEVİZYON ALICILARI

Burada konunun en önemli yanına geliyoruz: Televizyon alıcıları. TV alıcıları yalnız VHF'i alacak biçimde yapılabildikleri gibi, hem VHF hem de UHF'i alacak biçimde yapılabilirler. (Bu ikinci tür alıcılara "tüm kanallı" alıcılar deniyor). Pek çok ülkede, henüz UHF'e geçilmemişken bile bir gün geçileceği öngörülerek, TV alıcıları tüm kanallı olarak yapılmaktadır. Alıcıların böyle yapılması kimi ülkelerde yasal bir zorunluluktur. Örneğin ABD'de Kongre, 1962'de çıkarttığı bir yasayla 1964'ten başlayarak yalnızca tüm kanallı alıcıların yapımına izin vermiştir (Bunda yeni açılan ve yeterince izleyici, dolayısıyle reklam sağlayamayan ticari UHF istasyonlarının baskısı ana etken olmuştur).

Yalnız VHF'i alan bir alıcıyla tüm kanallı bir alıcı arasında yapımda maliyet farkı 200 TL dolayındadır. Oysa yalnızca VHF'i alan bir alıcıyı sonradan tüm kanallı hale getirmeye (Türkiye'de monte edilen alıcıların büyük çoğunluğu için) olanak yoktur. Bugün ülkemizde 12 yapımcı firma 19 marka TV alıcısı monte etmektedir, bu alıcıların hepsi de yalnızca VHF'i alacak türdendir (son günlerde bir kaç firma tüm kanallı alıcı yapımına geçtiklerini açıkladılar). Bu tür alıcılar Avrupa'da artık yapılmamakta olduğundan, Türkiye'deki firmalar televizyonlarını monte ettikleri yabancı firmalardan alıcıları UHF bölümünü çıkarttırarak getirtmektedirler.

Bugün ülkedeki TV alıcısı durumu şöyledir: Yurt içinde yılda 600 bin dolayında alıcı monte edilmektedir. Dışardan (yolcu yanında vb.) hazır gelen alıcı sayısı da yılda yaklaşık 50 bin dolayındadır. Ülkede -ancak yarısı ruhsatlı olmak üzere- 3,5 milyon dolayında TV alıcısı vardır. Bunların kaba bir hesapla 2,5-3 milyonu yerli montaj (yalnızca VHF alabilen); 0,5-1 milyonu hazır ithal (çoğu tüm kanallı) alıcılardır.

Yerli montaj alıcılar birkaç yıl sonra ikinci program başladığında iki programdan yalnızca birincisini alabilecektir. Bu durumdan habersiz tüketiciler bu alıcılara bu güne kadar 15 milyar TL ödemişlerdir, halen de günde 10-15 milyon TL ödemektedirler.

DOYAN PAZARLAR-YARATILAN PAZARLAR

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi bugün Türkiye'de ortalama 100 konut başına 45 TV alıcısı düşmektedir. Türkiye pazarı TV alıcıları bakımından hızla doyma durumuna yaklaşmaktadır. Bilindiği gibi, TV alıcı pazarı doymaya yaklaştığında renkli televizyona geçilir, böylece yeni bir pazar yaratılmış olur. Ancak Türkiyede buna gerek yok. Göründüğü kadarıyla ikinci program yayınlarının başlatılması da doymaya giden pazarı (en azından bir 5-6 yıl için daha) yeniden açacaktır. Yerli montaj alıcıların sahipleri bir-iki yıl sonra ya iki programdan ancak birincisini izlemeğe razı olacak ya da ikinci bir alıcı satın almak zorunda kalacaklardır.

Günümüzden 17 yıl, ülkedeki televizyon yayınından 7 yıl önce, 1961 yılında, Türkiyede hangi kanalda en çok kaç TV istasyonu kurulabileceği belirlenmiş olduğu halde; UHF'e bir gün geçileceği bilinmekteyken; pek çok ülkedeki geçmiş uygulamalar ortadayken; üstelik UHF'te bir ikinci program şebekesi tasarlanmışken yıllardır tüketicilerin kandırılmasına yol açan uygulama, montajcılara yenipazar olanakları yaratmaktan başka hiç bir gerekçeyle açıklanamaz.

Son olarak, radyo alıcıları alanında da benzer bir durumun varlığını analım. Gerek radyo konusu, gerekse bu yazıda tartışmasına girilmeyen ikinci programın (montajcılara yeni pazar açmaktan öte) gereği olup olmadığı konusu ayrı biryazının içeriğini oluşturacak niteliktedir.

Uluslararası işçi sınıfı hareketinde

REVİZYONİZME KARŞI SA

JAN FOJTİK

ÇEKOSLOVAKYA KOMÜNIST PARTISI'NIN TEORIK YAYIN ORGANI TRIBUNA'NIN 1978 YILI 16. SAYISINDA PARTİ'NİN MERKEZ KOMİTESİ SEKRETERLERİNDEN JAN FOJTİK'İN BİR YAZISI YAYINLANDI "MARKSİZM-LENİNİZMİN TUTARLI VE YARATICI UYGULAMASI TEMELİ ÜZERİNDE DÜNYANIN DEVRİMCİ DÖNÜŞÜMÜNE DOĞRU" BAŞLIĞINI TAŞIYAN YAZIDA, GÜNÜMÜZDE REVİZYONİZME KARŞI MÜCADELENİN BAŞLICA SORUNLARI ÜZERİNDE DURULDU. "ULUSAL KOMÜNİZM", "SOSYALİZMİN MODELLERİ", "AVRUPA KOMÜNİZMİ" GİBİ KONULAR ÜZERİNDE AYRINTILI OLARAK DURULAN BU YAZININ BİR ÖZETİNİ SUNUYORUZ.

Lenin, herşeyden çok, komünist olgunluğa, komünistlerin ilkeli davranışına ve ideolojik bilincine önem vermiştir. Komünist partisinin çağımızın beyni olduğunu vurgularken Lenin, komünist harekete kendisinin kazandırdığı ilkelere dayanıyordu. O, devrimci bir ideoloji olmadan devrimci pratik olamayacağını ve ancak yüksek düzeyde örgütlü, disiplinli ve olgun bir devrimci partinin sosyalizm idealini kitlelerin, tüm toplumun malı yapabileceğini görmüştü.

Uluslararası komünist hareket, günümüze kadar, hiç bir toplumsal hareketle karşılaştırılmasına olanak olmayan bir gelişme ve yükselme gösterdi. Komünist Manifesto'nun yayınlandığı sırada, bütün ülkeler işçilerinin birleşmesine yönelik bu çağrının çevresinde sadece 400 kadar insan bir araya gelmişti. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce bütün dünyada toplamı ancak dört milyonu bulan komünistlerin sayısı bugün 60 milyonu aştı. Dünya komünist hareketi yeryüzünün en etkin politik gücü haline geldi.

Uluslararası komünist hareketin tarihi yüzyılı aşıyor. Birkaç devrimci neslin emeğini içeren bu dönem boyunca, komünist hareketin faaliyetinin nesnel koşulları kökünden değişti ve hareketin kendisi de derin değişimler geçirdi. Dünya sosyalist devrimi için mücadelenin stratejik ve taktik kavramları ve bu mücadeleye katılanların pratik eylemleri, özgül tarihsel koşullara göre gelişiyordu. Serbest rekabet kapitalizmi döneminde farklı koşullar, kapitalizmin emperyalist aşamasında da farklı koşullar vardı. Sosyalizmin bir dünya sistemi haline geldiği günümüzde de yine farklı koşullar bulunuyor.

Günümüzü belirleyen başlıca özellikler, gerçekleşmiş sosyalizmin artan etkinliği ve kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesidir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya sosyalist sisteminin güçlü gelişimi, antiemperyalist mücadelenin de güçlenip yaygınlaşmasına, bütün kıtalarda antiemperyalist bir cephenin doğmasına olanak hazırladı. Sosyalizm mücadelesi, öte yandan, geniş demokratik hareketin gelişmesinden de güç alıyor.

Bütün bu gelişmeler içinde en önemli tarihsel faktör, sosyalist ülkeler topluluğunun ağırlığının sürekli olarak artmasıdır. Bu faktör, uluslararası komünist hareketin ve tüm antiemperyalist hareketin olumlu gelişiminde belirleyici bir rol oynamaya başladı. Sosyalizmin ekonomik, politik, toplumsal ve kültürel alanlardaki başarılarının ve barış politikasının sonuçlarının taşıdığı anlam, kapitalist dünyada yaşamın bütün alanlarını kapsayan bunalımın derinliği ile karşılaştırıldığı zaman daha açık bir biçimde ortaya çıkıyor. Marx'ın, kapitalizmin çöküşü, çürümesi ve insanlık dışı niteliği üzerindeki çözümlemeleri, ilk kez bugünlerdeki kadar güncellik kazanıyor. Bütün bu gelişmeler, kapitalizmin yerini sosyalizme bırakmasının gerçekten tarihsel bir zorunluluk olduğuna inancın ister istemez güçlenmesine neden oluyor.

SOSYALİZME GEÇİŞİN GENEL YASALARI VE ULUSAL BİÇİMLERİ

Bu koşullarda, insanlığı toplumsal baskının ve kapitalist sistemin çarpıklıklarının yükünden kurtaracak yeni ve özgür bir düzene geçişin biçimiyle ilgili sorunlar, her zamankinden daha ivedi ve önemli bir nitelik kazanıyor. Kendi kendisini koruma içgüdüsüyle davranan dünya gericiliği de bu sorunların öneminin farkındadır. Antikomünist merkezlerde yuvalanan ilerlemeye ve sosyalizme düşman güçler, insanlığın gelişmesinin devrimci perspektiflerini karartmak, ilerici hareketi hareketsiz hale getirmek ve devrimci Marksist-Leninist düşüncelerin bu hareket üzerindeki etkisini zayıflatmak, komünist hareketin daha da gelişmesini önlemek, onun birliğini parçalamak ve çeşitli kesimlerini tecrit etmek, özellikle bazı komünist partilerini sosyalizmin kuruluşunu yöneten partilerden koparmak için ellerinden geleni yapıyorlar.

Bu güçlerin başlıca kaygısı, en güçlü sosyalist ülkelerin, Sovyetler Birliği'nin etkinliğini engellemek ya da en azından zayıflatmaktır. Bütün antikomünist saldırıların pratikte antisovyetizmle sonuçlanması bir rastlantı değildir.

Antikomünist unsurların komünist partilerine yöneltikleri bütün öğütler ve akıl öğretme girişimleri, işte bu olgunun gerici güçlerin hareketimizi bölme ve antisovyetizmi yayma çabalarının ışığında değerlendirilmelidir. Aynı şekilde, düşmanlarımıza malzeme hazırlayarak onların değirmenine su taşıyanların da davranışları yine bu açıdan ele alınmalıdır. Savaş cephesinin iki yanındaki güçlerin de dikkatlerinin, enternasyonalizm sorunları, enternasyonalizmin ilkelerinin günümüzdeki geçerliliği, bu ilkelerin bağlayıcılığı ve gerçekleştirilmesinin yolları üzerinde toplanması bu bakımdan son derece anlamlıdır.

Devrimci güçlerin, üretici güçlerin değişik gelişme düzeylerinde olan, toplumsal ve ekonomik koşulların değişik düzeylerde olgunlaştığı, değişik politik yapılara ve tarihsel geleneklere sahip ülkelerde faaliyette bulunduğunu vurgulamak son zamanlarda pek moda oldu. Ulusal ve tarihsel özelliklerin zenginliği, her komünist partisinin, yalnızca sözlerle değil, gerçekten yaratıcı girişimlerle, Marksist-Leninist öğretiyi uygulayıp geliştirmesini, özgül koşulların dikkatli ve somut bir çözümlemesini yapmasını gerektirmektedir. Çünkü özgül koşulların zenginliği, kitleleri sosyalizme ulaştıracak yolların, emekçi halkı örgütlemenin biçimlerinde, mücadele yöntemlerinde, toplumsal dönüşümlerle ilgili somut programların çizilmesinde farklılıklar yaratmaktadır. Ulusal, özgül ve somut tarihsel koşulların, gelişme eğilimlerine, dünyadaki güçler dengesine, uluslararası durumun özelliklerine dikkat göstermeyip dogmatizme saplanan bir Parti'nin çalışmasının başarılı olması mümkün değildir.

Bununla birlikte, yaşam bir gerçeği daha gösteriyor: Sosyalizm için mücadelenin ve sosyalist dönüşüm yöntemlerinin çok yönlü karakteri, Marksizm-Leninizm teorisinin genel olarak geçerli ilkelerine, hareketin genelleştirilmiş deneylerine, sosyalist devrimin ve sosyalizmin kuruluşunun genel yasalarına bağlı kalmayı, kurtuluş mücadelelerinde işçi sınıfına öncülük etme misyonunu yüklenmiş her parti için gitgide daha ivedi bir görev haline getirmektedir.

Sosyalist devrimin ve sosyalist sistemin kuruluşunun genel yasalarını göz ardı eden herkes, yolunu karanlıkta aramaya ve büyük yanlışlara düşmeye mahkumdur. Bizim Partimiz de bu deneyi yaşadı. Sosyalizm, kapitalizmden sosyalizme geçişin yasalarını ve itici güçlerini ortaya çıkarabildiği için, bir ütopya düzeyinden bir bilim düzeyine yükselmiştir. Genel olarak geçerli bu yasaları terkettiği zaman ise yine bir bilim olmaktan çıkacak, yeniden bir ütopya haline dönüşecektir. "Yaratıcı düşünce" iddialarında bulunan, kendi görüşlerinin bilimsel niteliği ve yeniliği ile böbürlenen çoğu kimsenin, bizi işte bu aşamaya, dağların sadece iman gücüyle kımıldatıldığı zamana geri götürmeye çalışmaları ilginç bir paradokstur.

MARKSİZM ÖNCESİNE DÖNÜŞ ÇABASI: "AVRUPA KOMÜNİZMİ"

Uluslararası işçi sınıfı hareketinin en büyük kazanımının dünya sosyalist sisteminin kuruluşu olduğu da genel olarak kabul ediliyor. Ne var ki, "yaratıcı düşünce" iddiasında olanlara göre, yeni toplumların doğuşuna yol açan sosyalist devrimler, artık birer efsane olmuştur. Onlara sorarsanız, bu devrimler politik çoğulculukla birlikte parlamenter burjuva demokrasisini ortadan kaldırdıklarına göre, ne Sovyetler Birliği ne de diğer sosyalist ülkelerde sosyalizm yoktur.

İster "Stalinist bozulma" isterse "Rus Leninizminin belirtisi" olarak nitelensin, sözü edilen kişilerin karşı çıkıp inkar ettikleri bütün ilkeler, Karl Marx tarafından formüle edilip savunulmuştu. Bu ilkelerin arasında işçi sınıfının öncülüğü, proletarya diktatörlüğü ve proletarya enternasyonalizmi gibi ilkeler de yer alıyordu. İşçi sınıfının öncü rolünün reddedilmesi ve sosyalizmin kuruluşunda sosyalist devletin rolünün tanınmaması, iddia edildiği gibi Lenin'den Marx'a bir dönüş değil, Marksizmden burjuva liberalizmine, hareketimizin doğuş günlerinin öncesine dönüş demektir. Kısacası, bir yandan Marksizme iman tazelerken, diğer yandan Leninizmi reddetmek mümkün değildir. Marksizmin lehine Leninizme karşı savaşmak düşünülemez. Hele Leninizmin reddedilmesinin, Marksizme bölgesel bir yaklaşımı, örneğin son zamanlardaki "Avrupa Komünizmi"ni haklı göstermek gerekçesiyle yapılması, saçmalıkların en büyüğüdür.

"Avrupa Komünizmi" konusu tartışılırken sık sık şu görüşle karşılaşıyoruz: "Avrupa Komünizmi" kavramının kendisi bulanık ve belirsiz de olsa, bu kavramın içeriği somut bir olguyu, komünist hareketin gelişmesinde yeni bir eğilimi yansıtmaktadır. Bu eğilim, zamanımızın olgularına ilerici, dogmatik olmayan bir bakışla yaklaşılmasıdır ve "Avrupa Komünizmi" kavramı, kimilerinin kendi sosyalizm anlayışlarını başkalarına dayatmalarının önlenmesi istemini yansıtmaktadır.

Bize göre bu görüş, "Avrupa Komünizmi"nin utangaç bir savunmasından başka birşey değildir. Sadece "Avrupa Komünizmi" deyiminin muğlak olması söz konusu değildir; aynı zamanda bu kavramın içeriği de yanlıştır ve sosyalizmle ilgili bilimsel öğretiye aykırıdır.

"Avrupa Komünizmi"nin savunucuları, kendilerinin, onlara göre sosyalist ülkelerin yoksun olduğu bir geleneklе bağ kurmaya çalıştıklarını öne sürüyorlar: Burjuva demokratizmi geleneği. Bu iddia, bırakın Ekim Devrimi'yle birlikte açılan çağı, emperyalizm dönemini bile hiç bir zaman görmeye yanaşmayan burjuva politik sosyoloji profesörlerindenödünç alınan tarihsel bir şemanın idealleştirilmesinin sonucudur. Tarihin geçirdiği aşamaları görmezlikten gelen bu yaklaşım, burjuva devrimlerinin ideologlarının, bir zamanlar, sermayenin egemenliğinin yayılması için Avrupa kıtasında yücelttikleri ilahlarının önünde secdeye kapanmayanları küçük gören bir Avrupa-merkezcilik önyargısını da yansıtıyor.

Burjuva ideologlarının Avrupa'da yarattığı bu ilahlar, hiç kuşkusuz, feodal gerilikten "özgür" kapitalist topluma giden yolda büyük bir adımdı. Ne var ki, burjuva devrimleri ideologlarının kullandığı terminolojinin, günümüzün de ilerici fikirlerinin içeriğini belirlemesini istemek mümkün değildir. Bu terminolojiyi benimseyip diline dolamak, gerçekte üstü kapalı biçimde de olsa, Sovyet halkının geride bıraktığı çağ açıcı gelişmeleri

AŞ NEDEN GÜNCELDİR?

ve diğer sosyalist ülkelerin onyıllarca izlediği yolu görmezlikten gelmekten başka anlam taşınaz. Sözü edilen gelişme, bütün görkemliliğine karşın, hiç kuşkusuz çetin bir gelişme olmuştur ve bunun da geriye bıraktığı bazı izler vardır. Evet bu izleri görmezlikten gelmek mümkün değildir; ama bu devrimci sürecin dev kazanımlarını göz ardı etmek de kimsenin harcı değildir.

"Avrupa Komünizmi"ne hangi açıdan yaklaşırsak yaklaşalım, her defasında, bu eğilimin, yaratıcı hiç bir yönü olmayan inkarcı bir nitelik taşıdığını, Sovyetler Birliği'ni ve sosyalist topluluğun diğer ülkelerini "geri kalmışlıkla" suçlamaktan başka birşeyle uğraşmadığını görüyoruz. Bu tutum, çeşitli gerici güçlerin Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere karşı yeni huruç hareketlerine hazırlanmalarına yardımcı oluyor.

Sosyalist sistemi hedef alan bütün suçlamalara rağmen "Avrupa Komünizmi"nin hareketimizi zenginleştirdiği iddia ediliyor. Soruyoruz, neden? Her partinin bağımsızlığı hakkında öne sürülen iddialar yüzünden mi? Eğer aynı kelimelerle ele alınırsa, bu iddia, revizyonizmin gerçekten çok eski ve bayatlamış ünlü bir tezinden başka birşey değildir. Yok eğer, bağımsızlık önermesi, her partinin uluslararası sorumluluğuyla birlikte ortaya atılıyorsa, o zaman da söylenenin hiç bir özgün yanı yoktur.

Gerçekte hiç bir parti, içinde çalıştığı uluslararası koşullara kendi keyfiyle ilgisiz kalamaz. Bu bakımdan, bağımsızlığın temel ilke olarak ilan edilmesi, gerçekte bilinçli olarak sorunun çarpıtılmasıdır. "Avrupa Komünistleri" de uluslararası sorunlar karşısında gösterdikleri ilgiyi aslında gizlemiyorlar. Örneğin Çekoslovakya'daki yıkıcı hareketlere karşı büyük bir ilgi gösteriyorlar. Ülkemizdeki olayları kendi görüşleri doğrultusunda etkilemek için açık bir çaba harcıyorlar. "Avrupa Komünistleri"ne göre, sanayi bakımından gelişmiş, burjuva demokrasisi geleneğine sahip, Avrupa uygarlığı kuşağında sayılan bir ülke olan Çekoslovakya'nın, daha az "Leninist" ve daha çok "Avrupalı" olması gerekiyor!

Saydığımız birçok nedenle, fakat özellikle antisovyetizmi ve gerçek sosyalizmin ülkelerini hedef alan saldırıları dolayısıyle, "Avrupa Komünizmi" bizlere yabancıdır ve asla benimsenemez. "Avrupa Komünizmi" iddia edildiği gibi, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketini zamanın ihtiyaçlarına uygun olarak daha yüksek bir düzeye çıkarma çabasını yansıtmıyor; komünist hareketimizi zayıflatmayı, onu burjuvazinin kucağına düşürmeyi amaçlıyor. Sosyal demokrasinin bu rolü oynayamadığı ülkelerde "Avrupa Komünizmi" en uygun toprağı buluyor. Ayrıca, sosyal demokrat hareketi komünist partilerine ve sosyalist ülkelere karşı düşmanca konumlara çekme amacına da hizmet ediyor.

ULUSLARARASI KOMÜNİST HAREKETİN BİRLİĞİ

"Avrupa Komünizmi" ile ilgili bu görüşlerimizi belirtirken, hareketimizin birliği için mücadelenin taşıdığı büyük önemin de bilincindeyiz. Ve bu birliğin tarihsel koşulların dışında bir soyutlama değil, aralarında farklılıklar olabilecek ve çeşitli konularda değişik görüşleri savunabilecek güçlerin somut çabalarının bir ürünü olduğunu da biliyoruz. Ne var ki, farklı görüş açılarının sabırla üstesinden gelinmesi, ancak ilkeli bir görüş alışverişiyle mümkündür. Kimileri bu yaklaşımdan pek hoşlanmıyorlar. Kendilerinin başkalarını eleştirmeye olduğu gibi onlara iftira etmeye de hakları olduğunu; oysa karşılarındakilerin, onları eleştirme ve kendilerini savunma hakkından bile yoksun olduğunu sanıyorlar.

Komünist hareketin birliği için mücadelede, komünist ve işçi partilerinin uluslararası konferanslarının sonuçlarından hareket ediyoruz. Komünist ve işçi partilerinin 1969 Moskova Konferansı'nda şöyle deniyordu: "Tartışmalı sorunlar komünist partileri arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi temeli üzerinde doğru olarak çözümlenmek zorundadır. Bunun yolu, partiler arasında daha geniş bağların kurulması, deneylerin karşılıklı olarak incelenmesi, uluslararası forumlarda eylem birliği temeli üzerinde, yoldaşça tartışmaların ve danışmaların yapılmasıdır."

Bütün bunların ön koşulu, hiç kuşkusuz, görüşme ve temasların baltalanması değil, gerçekten kolaylaştırılmasıdır. Çeşitli sorunlar üzerindeki anlaşmazlıklar hiç bir zaman komünistlerin emperyalizme karşı ortak mücadeledeki eylem birliğine zarar vermemelidir; tam tersine, emperyalizme karşı sürdürülen ortak mücadele, anlaşmazlıkların çözümüne yardımcı olmalıdır.

Böylesi sorumlu bir tutumun örneklerinden biri, Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin'deki danışma toplantısının, barış, güvenlik ve toplumsal ilerleme mücadelesindeki ortak görevleri özetleyen sonuç belgesidir. Bu mücadele tüm uluslararası komünist hareketin birliğini pekiştirmekte, işçi sınıfının ve emekçi halkın saygınlığını ve etkinliğini yükseltmekte, kalıcı bir barış ile sosyalizmin zaferi için başka ülkelerde de gitgide daha gerçekçi perspektifler yaratmaktadır.

Barış mücadelesi, ancak barışsever güçlerin birliğinin güçlendirilmesi sayesinde başarıyla gelişebiliyor. Uluslararası yumuşama süreci, sosyalizmin daha da güçlendirilmesi, işçi sınıfının mücadelesinin ve kurtuluş mücadelelerinin başarısı için de elverişli koşullar yaratıyor. Berlin Konferansı'nın benimsediği belge, bu nedenle komünist partilerinin, "köklü başarıların kazanılması için yumuşamanın bir sonucu olarak yaraulmış olan olanakları değerlendirmeye kararlı olduklarını, kazanılacak yeni başarıların hem emekçi halkın çıkarları ve her ulusun ulusal çıkarlarıyla, hem de tüm insanlığın ilerlemesinin çıkarlarıyla uyumlu olacağını" belirtiyor.

Dünya devrimci süreci, dünya emperyalizminin güçlerine karşı sürdürülen keskin, acımasız bir mücadele içinde gelişiyor. Enternasyonalizm sorunu işte bu mücadeleyle doğrudan doğruya ilişkilidir. Çünkü enternasyonalizm, günümüzde dünyanın gelişmesinin en sağlam üç gücünü, dünya sosyalist sistemini, uluslararası işçi sınıfı hareketini ve ulusal kurtuluş hareketini bir bütün içinde birleştirmektedir. Sosyalizm ile kapitalizm arasındaki sınıf mücadelesinin başarısı, yalnız sosyalist topluluk ülkelerinde elde edilen sonuçlara değil, aynı zamanda işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş mücadelesinin sonuçlarına, bu güçlerin ortak antiemperyalist mücadelesinin nasıl uyumlulaştırıldığına bağlıdır. Bu açıdan, propaganda çalışmalarımızda, düşmanlarımızın devrimci güçleri birbirlerinin karşısına çıkarmaya yönelik tüm çabalarına duyarlı bir biçimde ve tam zamanında karşılık vermemiz zorunludur.

SÜREKLİ GÖREV: REVİZYONİZME KARŞI SAVAŞ

Marksizm-Leninizmin işçi sınıfının toplumsal kurtuluş mücadelesi, yeni bir toplumun kurulması için taşıdığı önem, bu öğretinin burjuvazinin ve yardımcılarının sürekli saldırılarına hedef olmasının nedenini açıklamaktadır. Bu nedenle bizlere göre, oportünizme ve revizyonizme karşı mücadele gelip geçici kampanyaların konusu değil, politik ve ideolojik çalışmamızın ilkeli çizgisinin ayrılmaz bir parçasıdır.

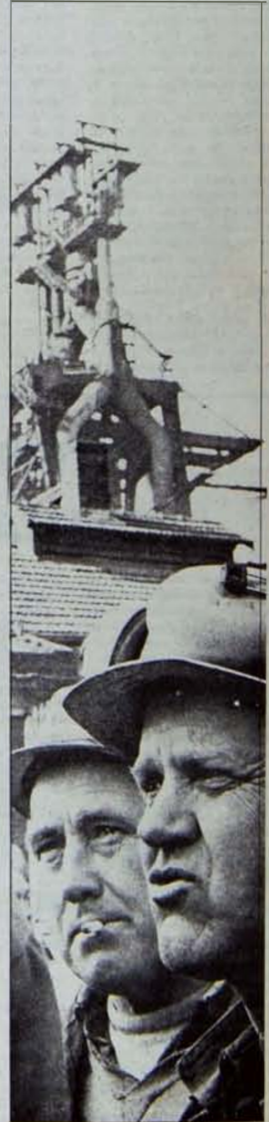
İşçi ve komünist hareketinin içinde antimarksist bir akım olarak ortaya çıkan ve bilimsel sosyalizme karşı Marksizmin sloganlarıyla donanmış sahte bir bayrak altında savaş açan revizyonizm, devrimci işçi sınıfı hareketi içinde "Truva atı" rolü oynayan bir burjuva uzantısıdır. Revizyonizmin özü aynı kalmakla birlikte, yöntemi ve mücadele biçimleri, sosyalizm mücadelesinin her tarihsel evresinde değişik biçimler aldı. Revizyonizm her defasında yeni tarihsel sorunlara el attı, bu sorunlara olumlu bir çözümün ve yaratıcı bir yaklaşımın olmadığı yerlerde özellikle başını kaldırıp boy gösterdi.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, sosyalist topluluğun oluşması ve Sovyetler Birliği'nin başını çektiği antiemperyalist cephenin genişlemesiyle birlikte, revizyonizmin dikkatleri özellikle Sovyetler Birliği'nin büyüyen uluslararası rolünü zayıflatmaya yöneldi. Revizyonizm, dünya sosyalist sisteminin ve uluslararası komünist ve işçi hareketinin birliğini parçalamayı hedef alıyordu. Bu, 1950'lerin sonunda ve 1960'larda "ulusal komünizm" teorisinde, daha sonra Çekoslovak revizyonistleri tarafından da benimsenen "özgül sosyalizm modelleri" teorisinde ve son olarak da 'Avrupa Komünizmi"nde ifadesini buldu.

Bu revizyonist kavramların tümü, günümüzde revizyonizmin işçi sınıfı hareketine, komünist partilerine ve sosyalist ülkelere karşı girişilen antikomünist burjuva kampanyalarının başlıca aracı olarak hizmet ettiğini kanıtlıyor. Komünist ve işçi hareketinin kendi bağrında boy gösterip faaliyetini sürdüren revizyonizm bu nedenle, devrimci güçlerin yapısını en duyarlı bir biçimde etkileme olanağını taşıyor.

Revizyonizmin dikkatlerinin Sovyetler Birliği üzerinde, sosyalist topluluğun, genel olarak dünya devrimci sürecinin başlıca ve öncü gücü üzerinde toplanması bir rastlantı değildir. Sosyalist ülkelere karşı saldırılarıyla revizyonizm, antikomünizmin ve antisovyetizmin başlıca dayanağıdır. Revizyonizme karşı mücadelenin, sosyalist ülkelerin antikomünist ideolojiye ve genel olarak antikomünizme karşı savaşlarının başlıca konusu olması da bu yüzdendir.

Revizyonizme karşı mücadele deneyi, onu cansız bırakmanın başlıca silahının, Parti'nin ilkeli ideolojik ve politik tutumu ve toplumsal gelişmenin sorunlarının başarıyla çözümlenmesi olduğunu gösteriyor. Bu, Partimizin 1969 Nisan'ından bu yanaki faaliyetiyle de belgelendi. Bu nedenle, 1960'ların sonunda karşılaştığımız derin Parti ve toplum bunalımından bugüne kadar geçen dönem, ülkemizde sosyalizm tarihinin en başarılı dönemi oldu. Bu dönemde yaşamın bütün alanlarında önemli başarılar kazandık. Bu başarıların temeli, ne bir fazla ne bir eksik şuydu: Dünyanın devrimci dönüşümüyle ilgili bilimsel öğretiye dönüş ve Marksizm-Leninizmin tutarlı ve yaratıcı uygulaması.

kolera

Var mı Yok mu ?

KAPİTALİZMİN BAĞIRSAK HASTALIĞI

Dr. Caner FIDANER

Türkiye'de yıllardır her yaz tartışılan soruyu bilirsiniz: "Kolera var mı, yok mu?" Her yaz, bir yandan resmi yetkililer "Türkiye'de kolera yoktur" derler, bir yandan zaman zaman sağlık örgütlerinde izinler kaldırılır; radyolardan, televizyonlardan suların, sebzelerin temizliğine dikkat edilmesi gerektiği anlatılır; çevremizdeki ülkelerde kolera olduğu, bize de geçebileceği -ama hâlâ geçmediği- açıklanır. Ara sıra da gazetelerde bağırsak hastalığı haberleri yayınlanır. Bu bağırsak hastalığının birçok sıfatları vardır: Akut, yaygın, bulaşıcı, tehlikeli, zehirli bağırsak hastalığı... Bu arada halkın arasında yaygın söylentiler çıkar, "Filan mahallede kolera varmış, şu kadar kişi ölmüş, bu kadar kişi hastalanmış" diye. Hızını alamayan bazı milliyetçiler, kendilerine çok güvenir bir eda ile "Hayır efendim, hayır; ne münasebet Türkiye'ye turist gelmesin diye Yunanlılar uyduruyor bu kolera laflarını" derler. Böylece tartışmanın odak noktası, "Kolera var mı, yok mu?" sorusuna kaydırılır. Aslında konunun pek de önemli olmayan bir yönüdür bu.

Bir ülkede sağlık hizmetlerinin düzeyi, o ülkede koleranın varlığının açıklanıp açıklanmamasıyla değişmez. Çünkü bir ülkeye kolera damdan düşer gibi gelmez. Koleranın bir ülkeye yayılabilmesi, yerleşebilmesi için kendisine uygun bir ortam bulması gerekir. Açığa akan lağımlar; denizlere, derelere karışan, yakınından denize girilen kanalizasyonlar; ortalık yere bırakılan, iyi toplanmayan çöpler; yıllarca öncesinden kalmış, boruları yetersiz, içine pislik karışan su şebekeleri; hela çukurları zamanında boşaltılmayan mahalleler... Böyle bir ortamda kolera da rahatlıkla görülebilir, bütün öteki bulaşıcı hastalıklar da. Türkiye'de bütün öteki bulaşıcı hastalıklar bol bol görülürken; ishal nedeniyle her yıl binlerce bebek ölürken; evlerin içi karasineklerle, sivrisineklerle dolarken, bazı kişilerdeki hastalığın gerçek adının ne olduğunu tartışmak ne derece önemlidir? Asıl üzerinde durulması gereken nokta, Türkiye'de hemen bütün yerleşme yerlerinde bulaşıcı hastalıkların kolayca yayılabileceği bir ortamın varlığıdır. Bu konuda hükümetten, sağlık bakanlığından, herkesin sağlıklı yaşama hakkının sağlanması için çevremizdeki hastalık yapıcı ortamın düzeltilmesini istemeliyiz.

HASTALIKLARDA ASIL ETKEN

Bütün tıp kitapları, veremin etkeni olarak "Koch basili"ni gösterir. Ama bu ufacık basil, iyi beslenen, rahat yaşayan kişilere fazla diş geçiremez de, genellikle sağlığına ayıracak para bulamayanları hasta eder. O zaman da insanın aklına, hastalıklarda asıl etkenin toplumsal koşullar olduğu gelir. Elbette tek tek kişilere indirgediğinizde işin içine kişisel özellikler de girer. Neden aynı çevre koşullarında yaşayan iki komşudan birisi hastalanır da öteki sağlam kalır? Bu sorunun yanıtı, hastalanan kişinin ötekinden daha dayanıksız olduğudur. Ama soruyu bir ülke için sorarsanız, konunun toplumsal yanı daha iyi görünür. Neden Türkiye'de her doğan on çocuktan birisi yaşamının ilk yılında ölür? Tedavi edilebilen bir hastalık olduğu halde neden zatürree her yıl Türkiye'de binlerce bebeğin ölümüne neden olur? Niçin beslenme yetersizliği gecekondularda ya da köylerde daha sık görülür? Bu soruları yanıtlayabilmek için, sağlığın toplumsal niteliğini gözden kaçırmamamız gerekir. İşte koleranın, tifonun, dizanterinin bir ülkede çok sayıda görülmesinin ilk adımdaki sorumlusu da bozuk çevre koşullarıdır.

Şimdi bir adım daha ileri gidelim, başka bir soru soralım: Çevre koşulları neden bozuktur? Neden çöpler toplanamaz, kanalizasyonlar bozuktur? Niçin sular düzenli ve temiz akmaz, lağımlar plajlara dökülür? Bu soruları sorduğunuz kişilerin çoğu ya bir kişiyi, ya da bir kurumu sorumlu tutacaktır. Bazıları belediye başkanını tembellikle suçlar bazıları Devlet Su İşleri'nin ya da Yol Su Elektrik örgütünün iyi çalışmadığını söyler.

Oysa tek tek kişilerin bu sorunlarla baş edebilmesi düşünülemez, ne denli çalışkan olursa olsun. Kurumlardaki yetkililere sorduğunuz zaman da, ellerindeki para ve araç gerecin ancak bu kadarına yettiğini anlatırlar. Birçok kamu kuruluşu için bu doğrudur. Gerçekten de bu kuruluşların çoğu, yapmakla sorumlu oldukları işlere yetmesine olanak

ŞENTEPE'DE KATLİAM

Geçtiğimiz hafta Ankara'nın Şentepe mahallesinde meydana gelen olaylar, faşist baskı ve terörün ulaştığı boyutları gözler önüne sermesi bakımından ibret vericidir. Polis, üç kişiyi kıstırdığı dükkanda otomatik silahlarla tarayarak öldürüyor. İnsanlık dışı bu olayı sermaye basını "silahlı çatışma sonunda üç anarşist öldürüldü" şeklinde veriyor. Mahalle halkının olay hakkında söyledikleriyle emniyet yetkililerinin söyledikleri birbirinden oldukça farklı. Yetkililer olayı çarpıtarak katilleri haklı göstermeye çalışırlarken, olaya tanık olan halk, polisin uyumakta olan üç genci tereddütsüz ve sorgusuz sualsiz öldürdüklerini açıkça söylüyorlar.

Olayın gelişmesi Şentepe'de oturanlar tarafından şu şekilde anlatılmaktadır: Gece polis devriyesi Şentepe'nin ülkücülerin yoğun olduğu yerinde birkaç gençle karşılaşır. Onlara dur ihtarı yapmasına rağmen bu gençlerden biri polise ateş edip bir memuru yaralar. Ancak gençlerin ülkücü olmaları kuvvetle tahmin edilmektedir. Daha sonra ateş edenler kaçar. Ancak civarda gezinen devriye olaydan sonra bir kişi yakalar. Yakalanan genç birşeyden habersiz, ertesi gün derneği açacak olan arkadaşlarının temizlik için gittikleri kiralanan yeri söyler. Polis kendisine ateş edip etmediklerini bilmeksizin sadece tahmin üzerine ve intikamcı duygularla o yeri basar ve hiç bir mukavemetle karşılaşmaksızin ani birbaskınla içeri girip üç savunmasız ve hiçbirşeyden habersiz genci tarayarak öldürür. Hemen olaydan sonra da 19, 21 ve 18 yaşında bulunan bu gençlerin cesetlerini 34 Plâkalı sivil bir Renault arabanın arkasına atarak ve yaralı gençleri hastahaneye götüreceklerini söyleyerek oradan uzaklaşırlar.

Öldürülen gençler doğrudan doğruya Karşıyaka mezarlığına götürülürler. Halkın ifadesine göre arabanın arkasına atılan üç gençden biri o sırada daha can çekişmektedir. Ancak daha sonra o da ölmüştür.

Olay katliamın da ötesinde, intikamcı duygularla acımasızca sürdürülen bir insan avından başka bir şey değildir. Daha önce bir polisin yaralanması, polislerin üç kişi öldürmesini haklı kılamaz. Bu olay polisin MC devrindeki alışkanlıklarından hiçbirşey kaybetmediğini göstermektedir.

Nitekim polisler aleyhine suç delillerini ortadan kaldırıcı davranışda bulundukları için savcılıkça haklarında soruşturma açılmıştır. Ancak bu da onların asıl suçlarını yâni adam öldürme suçlarını ortadan kaldıramaz.

YÜRÜYÜŞ Şentepe olayları konusunda Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Sekreteri Erşen Sansal'ın görüşlerine başvurdu:

"Silah taşıyan kamu görevlilerinin silah kullanma yetkileri, kanun, tüzük ve yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Genel güvenlik görevlileri dışında, kanunen silah taşıma ve kullanma yetkisi tanınan örneğin orman muhafaza memurları, kır bekçileri, köy korucuları vb. gibi görevliler açısından da sorunun ihmal edilmemesi gerekmekle birlikte, asıl önem kazanan genel güvenlik görevi yapan kolluk kuvvetlerinin silah kullanma yetkileridir.

Şehir ve kasabalarda görev yapan genel güvenlik görevlileri polislerin yetkileri, Polis Görev ve Yetki Kanunu'nda gösterilmiştir. Kanun'da polisin silah kullanabileceği haller teker teker sayılarak; başlıca, nefsini korumak, başkalarına başka suretle savuşturulamayacak saldırıları önlemek, muhafazasında bulunan silah ya da karakollara yöneltilen saldırıları başka suretle savuşturamamak, görevli polise mukavemette kullanabileceğini kabul edilmiştir.

Gene bir genel güvenlik görevlisi olduğu Jandarma Kanunu'nda belirtilen jandarmanın ise hangi hallerde silah kullanabileceği, Jandarma Teşkilat ve Görev Tüzüğü'nde sayılmıştır. Bu Tüzük, jandarmanın silah kullanma yetkisinin, yalnızca Ceza Kanunu'ndaki "meşru müdafaa"nın koşullarının var olması halinde kabul edilebileceğini de belirttikten başka, silah kullanmanın derecelerini de saymaktadır: "... silah kullanmak; dipçik ve süngü kullanmak ve ateş etmek suretiyle olmak üzere üç türlüdür. Ateş etmek son olarak yapılır."

Polis Görev ve Yetki Tüzüğü'nde, polisin silah kullanma yetkisinin kapsamı ve bu yetkinin veriliş nedenide şu şekilde gösterilmektedir:

"Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 16. maddesi mucibince polis için silah kullanmak selahiyetinin kabul edildiği hallerde silah kullanılması, silah kullanmaktan başka bir çare bulunmadığı hallere münhasırdır. Bu takdirde mümkün olduğu kadar suçlunun öldürülmekten ziyade yaralı olarak yakalanmasına dikkat edilmesi ve kalabalık yerlerde silah kullanmaktan imkan nisbetinde sakınılması icabeder."

Silah kullanma yetkisinin düzenlendiği bir başka kanun, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nda ise, karşıdaki şahıs veya topluluk ister silahlı, ister silahsız olsun, silah kullanılmadan önce, silah kullanılacağı ihtarının mudaka yapılmasını öngörmekte, silahın kullanılma tarzını ise şöyle belirtmektedir:

"Silah çeşitlerine göre etkili olabilecek şekilde kullanılır. Önce kesici ve dürtücü silahlar ile ateşli silahlar hedefe tevci edilir, sonra ateşli silahların dipçik ve kabzaları kullanılır, daha sonra kesici ve dürtücü ve ateşli silahlar bilfiil kullanılır. Silah kullanmak mutlaka ateş etmek değildir. Ateş etmek son çaredir. Önce havaya ihtar ateşi yapılır. Sonra ayağa doğru ateş edilir, mukavemet veya taarruza veyahut tehlikeli bir tehdide varan mukavemet hali devam ederse, hedef gözetilmeksizin ateş edilir."

Uygulamada polisin gücünü aşacak olaylarda jandarmanın veya askerlerin göreve çağrıldıkları bilinmektedir. Yani polisin önleyemediği olaylarda güvenliği sağlayacak olan jandarmanın ve askerlerin uymak zorunda oldukları yasal hükümlerin, onlardan "daha zor olmayan" koşullarda görev yapan polis için uyulması gerekmeyen hükümler olduğu elbette düşünülemez.

Polis Görev ve Yetki Kanunu'nda silah kullanma yetkisini düzenleyen madde, silahın hangi hallerde kullanılabileceğini belirtmekle yetinmekte, silah kullanma ile öldürmenin aynı şeyler sayılabileceğine yer tanımamaktadır. Kanunlarda örneğin "vur emri" gibi bir yetkiye yer verilmemiştir.

Aslında polisin silahının kanunlara aykırı ve öldürme aracı olarak kullanılmasını tartışmak bile abes olmalıdır. Ne var ki, sorunun vahim olan yanı da budur. Polisin, kanunlarda belli ve sınırlı olan yetkilerini kullanmayıp, silahını cinayet aracı olarak kullanması, terör olaylarında bir boyut olmaktadır.

Ancak bir cinayetin faillerinin polis olması, o olayı adli soruşturmadan uzak tutmaya ya da soruşturmanın savsaklanmasına neden olamaz. Tam tersine toplumun güvenliği için tanınmış silah kullanma yetkisinin topluma karşı kullanılır hale gelmesine adli önlemlerle karşı çıkılmalıdır."

olmayan bütçelerle çalışırlar. Türkiye'deki bütün yurttaşlara sağlık hizmeti götürmekle yükümlü olan Sağlık ve Soayal Yardım Bakanlığı'nın 1978 yılındaki toplam bütçesi, sekiz milyar liranın da altında; bu para toplam bütçenin ancak % 2,97'si ediyor. Teşvik tedbirlerine, vergi iadelerine, en pahalı silahlara para bulmak gerektiğinde hiç güçlük çekilmiyor, ama kamu hizmetleri için para gerektiği zaman "mali dar boğazlar", "döviz yokluğu" "enkaz halinde devralınan ekonomi" ile karşılaşılıyor.

Gerçekten de kapitalizmin sağlık hizmetlerine, öteki kamu hizmetlerine, kamu giderleri arasından ayıracak parası yok. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bütçesinin genel bütçe içindeki oranı 1965'ten bu yana % 5'in üzerine çıkmamıştır. Bu hizmetleri devlet yeterince üstlenemeyince, özel girişimcilerimize kârlı alanlar açılıyor. İçinde bulunduğumuz düzenin mantığına uygun olarak, herkesin kendine sağlık bakımı sağlayabilmesi için başının çaresine bakması gerekiyor. Sonuçta, sağlığına para ayırabilenler, "özel sağlık hizmetleri piyasası"na alıcı oluyorlar. Böylece de yeni bir kâr kaynağı doğuyor. Bu piyasada, özel muayenehanelerin kârları çok alçak gönüllü bir yer tutuyor, çünkü onlar küçük işletmeler halinde ve dağınıklar. Aslan payını özel hastaneler, ilaç tekelleri, tıbbi araç gereç firmaları gibi büyük kuruluşlar alıyor.

HAŞARATI GÜLDÜRENLER

Barsak hastalıkları için de aynı şeyler geçerli. Bu hastalıkların gerçek nedeni olan bozuk çevre koşullarını düzeltmeleri için kamu kuruluşlarına gerekli para ayrılmıyor. Bu durumda, çevre koşullarından rahatsız olanlar, kendi kişisel çevrelerini düzeltebilmek için para ödeyerek bir takım önlemler almak zorunda kalıyorlar. Örneğin son yıllarda satışı çok artan mallardan biri de böcek öldürücüler. Havaya sıkılan ve o anda orada bulunan sinekleri, böcekleri öldüren ilaçlar çok kısa bir süre için rahatlık sağlıyor. Ama sineklerin çoğaldıkları ortam, çöplükler, bataklıklar ortadan kalkmadığı için ertesi gün ev yine sineklerle doluyor. Yani ilaç gerçekten havaya sıkılmış oluyor. Birkaç gün sonra yine bir şişe böcek öldürücü almak gerekiyor. Piyasa iyi denetlenmediği için ruhsatsız, süresi dolmuş bir sürü ilaç da bu arada alıcı buluyor. Ama sineklerin üreme hızıyla onları tek tek öldürerek başa çıkmak olanaksız. Sonuçta sinekler azalmıyor, ama halkın cebindeki paranın bir kısmı daha ilaç tekellerine kâr olarak aktarılmış oluyor.

Barsak hastalıklarının tek ticari yönü bu değil. Çevredeki olumsuz koşulları düzeltmek bir yana, daha da kötüleşmesi önlenemediği için bulaşıcı hastalıkların sayısında da yıldan yıla bir artış görülmesi doğal. Burada da "tedavi edici özel sağlık hizmetleri piyasası" işin içine giriyor. Bu hastalıkların özel sağlık bakımı için, ilaçlar için ödedikleri paralar da kâra dönüşüyor.

Burjuvazinin amacı, halktan sağlık hizmetleri için daha çok para toplayabilmek. Şimdilik tek tek bireylerin "kendi isteklerivle" ödedikleri parayı artırabilmek için, bu ticareti daha organize hale getirmenin planları yapılıyor. İlk girişime "Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı" adı verilmişti. Demokratik toplumsal muhalefetin ... konuya sahip çıkmasıyla bu tasarıyı açıktan destekleyerek aynı zamanda "halkçı" olmak olanağı kalmadı. Ancak, başka konularda da yapıldığı gibi, burada da adını değiştirerek aynı ilkeyi gerçekleştirebilme eğilimi var. Adının "Ulusal Sağlık Hizmetleri Yasa Tasarısı" olacağı açıklanan yeni bir öneri gündeme geliyor. Bu tasarı yasalaşırsa, başta işçi, memur gibi geliri belli olanlar olmak üzere bütün emekçilerin sırtına yeni bir vergi, "sağlık primi" adıyla yüklenecek. Böylece sağlık ticareti, devletin aracılığı üstlenmesiyle daha da "meşru" hale gelecek. Bu tasarıya şiddetle karşı çıkmak hepimizin görevi oluyor.

NASIL DÜZELEBİLİR?

Adı ne olursa olsun, bozuk çevre koşullarının yol açtığı hastalıklar, aslında kapitalizmin "bağırsak hastalığı." Kapitalizm hasta, yürümüyor artık. Yarattığı pislikleri temizleyemiyor, yok edemiyor, dışarı atamıyor, kendi kirlettiği çevreyi zararsız hale getiremiyor. Halka koruyucu ve iyileştirici sağlık hizmetlerini yeterince sunamıyor. Sağlık hizmetleri için gerekli payı ayıramıyor.

Bu tatsız görüntüyü değişmez bir gerçek gibi düşünenler iki farklı şekilde davranıyorlar. Bir kısmı, "daha çok para getirekliyse halktan toplayalım" diyorlar. Bir kısmı da, "Eh, bu düzende bu kadar olur" diyerek oturup bekliyorlar.

İlk düşünceyi savunanlar, sağlık alanında kazanılan kârları haklı görerek halkın "herkesin sağlıklı yaşama hakkı sağlanmalıdır" isteğine karşı çıkmış oluyorlar. İkinci grup ise, kendi kendine olacak bir değişikliği bekliyor, kaderciliğe düşüyor. Elbette, sağlık hizmetlerindeki aksaklıklar, Türkiye'nin öteki sorunlarından ayrılamaz. Ama, herşey birden değişmeden de yapılabilecek şeyler, kazanılacak haklar, atılacak adımlar vardır. Bunları da emekçilerin örgütlü gücü sağlıyor, sağlayacak.

Herşeyden önce, Anayasa'nın 49. maddesi hatırlanmalı:

"Devlet, yoksul veya dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayıcı tedbirleri alır."

Devlete verilen bu ödevlerin yerine getirilmesi için uğraşılmalı, sağlık için genel bütçeden ayrılan para artırılmalıdır. Bu paranın büyük kısmı, çevre sağlığının düzeltilmesi, ana-çocuk sağlığı, sağlıklı konut gibi koruyucu hizmetlere ayrılmalıdır.

Sağlık hizmetleri için halktan para toplanamaz. Doğuştan kazanılmış bir hak olan sağlıklı yaşama hakkı için para ödenemez. Bu hak devletin güvencesi altında olmalıdır.

CHP'li belediye örgütlü halkın mücadelesine boyun eğdi

Gecekondu sorunlarının yoğun olduğu İstanbul Kağıthane'de Çağlayan, her türlü belediye hizmetlerinden yoksun bir bölge. Sorunlar çok, ancak Çağlayan emekçilerinin seçimlerde oy için bol bol vadde bulunan CHP'li belediyeden öncelikle bekledikleri sokakların ayrıcalık tanınmadan asfaltlanması, her sokağın ulaşımının kolaylaştırılmasıydı ;

Ne var ki bir takım sokaklar asfaltlanırken belediyenin emekçilerin istemlerine kayıtsız kalması onlara, Türkiye İşçi Partililerin de etkin çabalarıyla, örgütlü direnişe geçilmezse sorunların çözülemeyeceğini gösterdi. Yediden yetmişe tüm mahallelilerin katıldığı direniş sonunda Sahra sokak da asfaltlanmaya başlandı Belediye kitlesel isteğe uymak zorunda kalmıştı. Çünkü karşısında örgütlü bir halk duruyordu.

DİSK

Bizi birliğin yüce değerdir

MADEN-İŞ

XV. BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ SEYDİŞEHİR

Birlikten Kuvvet Doğar

PROTOKOLDAKİ HAKLARI TÜRK METAL ALMAMIŞTIR. HÜKÜMET İŞÇİLERİNE HÜRMETEN VERMİŞTİR.

T. C.
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI SEYDİŞEHİR MÜFTÜLÜĞÜ
Seydişehir Müftülüğünce Hazırlanan 1978 Milâdi. 1398 Hicri Yılına ait Seydişehir Arzına göre Ramazan ayına mahsus
İMSAKİYEDİR

BU NASIL SINIF SENDİKACILIĞI?

Seydişehir Alüminyum Tesislerinde çalışan işçilerin yoğun faşist saldırılara ve teröre rağmen yürüttükleri mücadele hala belleklerden silinmedi. Bu mücadele sınıf ve kitle sendikacılığının egemen olmasını amaçlıyordu. Buğün de faşist eğilimlerin odaklaştığı Türk-Metal sendikasına karşı Maden-İş çatısı altında bilinçli işçiler tarafından kararlı bir mücadele sürdürülüyor.

Görünüşe bakılırsa Maden-İş 15. Bölge temsilcisi Mustafa Satış da sınıf ve kitle sendikacılığından yana. Yayınladığı bildirilerde parlak laflarla Maden-İş sendikasının temel ilkesinin sınıf ve kitle sendikacılığı olduğunu tekrarlıyor, bu temel ilke çerçevesinde çalıştıklarını anlatıyor. Ama aynı bildirilere bir göz atmak bu ilkelerin "satışa" getirildiğini anlamak için yetiyor da artıyor.

Yayınlanan bir bildirinin başlığı şöyle: "Protokoldaki hakları Türk-Metal almamıştır. Hükümet işçilerine hürmeten vermiştir." Türk-Metal sendikası ile işveren arasında toplu sözleşme görüşmeleri sırasında imzalanan protokol ancak bu sözcükler ile değerlendirilebiliyor. "Biz daha iyi haklar alırdık..." Böyle demiyor Maden-İş Bölge temsilciliği. Türk-Metal sendikasını da görüşmelerin daha kısa zamanda yapılmamasından ötürü eleştiriyor. İşçilerine hürmeten iyi haklar sağlayan bir işverenle karşı karşıya olduğunu düşündüğü için, Bölge Temsilciliğinin, bu konunun kendisi ile ilişkili olmadığına karar verdiği anlaşılıyor.

MC döneminde işten atılan işçilerin yeniden işe alınmaları konusunda sendika neler yapmıştır? Akla gelen bu sorunun yanıtını bildiride edilen parlak lafların arasında bulmak olanaksız. Ama Mustafa Satış bu konuda CHP'nin önde gelenlerine uzun uzun teşekkkür ederken kendisine yapacak birşey kalmadığını da anlatmak istiyor. Bildiride şunları söylüyor: "Bu kazanımda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Deniz Baykal'ın, CHP Genel Sekreteri sayın Mustafa Üstündağ'ın Konya Milletvekillerinin, CHP ilçe örgütünün, CHP gençlik kollarının omuz omuza verdikleri haklı çabaların payı büyüktür. Bu fedakarlıklarından ötürü teşekkürü borç biliriz."

Satış dinin sendikacılığa alet edilmesine de şu sözlerle karşı çıkıyor: "Dini sendikacılığa alet edip halkımızın en kutsal duygularını istismar ederek çıkar sağlamak sendikacılık mıdır? Dinimiz 'Allah'la kul arasına kimse giremez' dediği halde sadece çıkar için Allahütaala ismini ağızdan düşürmeyen bu sahtekarlara sendikacı denir mi?"

Ardından ne yapıyor dersiniz? Maden-İş antetli bir kağıda Ramazan imsakiyesi bastırtarak tüm işçilere dağıttırıyor. "Sınıf ve kitle sendikacılığının" böylesine de pes doğrusu...

ALLENDE OLMAK MI SOARES OLMAK MI?

Soares "ben Allende olmak istemiyorum" dedi ve IMF'ye teslim oldu. Tarih Allende olmak istemiyen Soares'lerin Allende'den daha onurlu bir yere gelmediğini yazacak.

ERCAN EYÜBOĞLU

11 Eylül Şili'de karşı devrimin beşinci yılı. Beş yıl. Dönüp bir geriye bakmakta yarar var. Bu beş yılda dünyamız büyük değişikliklere tanık oldu. Şili'yi de çok yakındanilgilendiren önemli gelişmeler. Ekim 73 Arap-İsrail savaşı ve doğal kaynakların emperyalizme karşı korunması bilincinin yaygınlaşması. Çinhindi halklarının zaferi. Portekiz'de Yunanistan'da, İspanya'da faşist rejimlerin yıkılışı. Fransa'da ve İtalya'da işçi sınıfı hareketinin siyasal iktidara aday olması. Yumuşama sürecinde Helsinki ile varılan aşama...

11 Eylül, Allende adıyla özdeşleşen deneyimin insancıl açıdan "acı son"u. Ve Türkiye'de bilinen gelişmeler: 12 Mart faşizminin demokrasi güçlerince geriletilmesi. I ve II. MC dönemleri ve 78 başında Başbakan olan Ecevit'in sözleri: "Bir Allende olmak istemiyorum."

ŞİLİ DERSLERİ

Karşı devrimden beş yıl sonra bile Şili deneyiminden çıkarılacak dersler var. Sosyalistler için, sosyal demokratlar için, ve faşizmi kanatları altında besleyen AP için.

Tekrar tekrar belirtmekte yarar var. Şili'de halk birliği programı, bir sosyalizme geçiş programıydı. Barışçı geçiş belli bir yere kadar belli görüşlerce eleştirilebilir, eleştirildi de. Ama amaç sosyalizme geçişti. Ecevit için 73 seçimleri öncesinin bir iki sloganı dışında böyle bir amaç hiçbir zaman söz konusu olmadı. CHP ile hayalhanelerindeki ileri demokrasiyi gerçekleştirmeyi düşleyen birçizgi hariç, sosyalistler ve bizzat CHP bunu böyle bildi.

Şili'de Komünist Partisi özeleştiri ve durum değerlendirmesi yaptı. Allende, faşist tehlikeyi zamanında göremedi; Ordu içindeki kıpırdanışlar ve darbe girişimleri Allende'yi uyarmayaı yetmedi. Ordunun tarafsızlığı ilkesi adına faşistler temizlenmedi. Genel Kurmay başkanı öldürüldü, gene harekete geçilmedi.

İşte bu noktada Ecevit Allende olmak istemiyorsa onun akıbetinden ders almalıdır. Dengeci, uzlaşmacı, "sağa da sola da karşı" bir yaklaşım faşizmin tırmanmasından başka hiçbir sonuç vermedi, vermez.

Şili deneyi, Hristiyan demokratlar için de öğretici. Allende'ye karşı içten ve dıştan düzenlenen tertipler karşısında Hristiyan demokrat parti "ülkeyi komünizmden kurtarmak için" Halk Birliğine karşı cephe aldı. Allendeye karşı yoğun ve yıkıcı bir muhalefete girişti. Sonuçta Allende devrildi, ama faşizmin kurbanları arasında hristiyan demokratlar da vardı. Bugün bunların pek çoğu Pinochet'in devrilmesi için verilenantifaşist mücadelede komünistlerle, sosyalistlerle omuz omuza savaşıyor.

SOARES'E ÖZENME ÇIKMAZI

Ecevit Allende olmayacak. Çünkü Allende ben marksistim diyordu. Çünkü Allende'nin partisi CHP gibi sağdan ortanın soluna kaymamıştı, işçi kökenli, işçi tabanlı bir kuruluştu. Çünkü Allende'nin yanında işçi sınıfının en bilinçli kesiminin örgütlü gücü, Şili Komünist Partisi vardı. Böyle olduğu için de dış ve iç sömürücü çevrelerin yıldırımlarını çekti. Ecevit için böyle bir durum söz konusu değil. Portekiz'de Soares de aynı şeyi söyledi. "Ben Allende olmak istemiyorum" dedi. O birşey daha söyledi. "Ben Masarik de olmayacağım." Ecevit, ben Allende olmayacağım, diyor. Soares de ben ne Allende ne Masarik olmayacağım diyor. Ama Ecevit, ben Soares olmak istiyorum diyor. "Karanfilli Devrim"in en ak günlerinde Soares'e arka çıkarak.

Nisan 74'te faşizm yıkılmıştır, yeni hükümetle ilerici subaylar, 40 yıllık faşist baskıya karşın örgütlü bir güç olarak varlığını sürdüren PKP'li bakanlar da vardır. Tarımda, sanayide, sömürge halkların özgürlük kazanmalarında köklü dönüşümler gerçekleştirilmektedir. Bu gelişmelerse sınıfsal tabanı hazır olan karşı-devrimi körükler. Willy Brandt komünist tehlikenin çanlarının çalar, Kissinger açıkça müdahale tehdidinde bulunur. Arkasına özgürlükçü (sosyal) demokrasiyi alan Soares işe koyulur. Komünistler, ilerici subaylar hükümetten uzaklaştırılır. Devrimci kazanımlarda geriye dönüş süreci başlar.

Bu sırada Türkiye'de 1975 Senato seçimleri yapılmaktadır. Seçim konuşmalarında Ecevit şu noktayı özenle vurgulamaktadır: Portekiz'de 40 yıllık faşist diktanın yıkılmasıyla ortaya kıpkızıl bir komünizm çıktı. Faşizme karşı da, komünizme karşı da demokrasiyi ve özgürlükleri Soares savunuyor, Türkiye-de de faşizmi ve komünizmi önleyecek olan demokratik sol bir CHP'dir.

Ecevit, Allende olmamak için Soares'e sarıldı, onun yolunu izliyor. Portekiz'in ve Türkiye' nin özgül koşulları var, ama Soares çizgisinin akibeti Ecevit'i niçin beklemesin? Sorun kuşkusuz bu iki akibet arasında bir seçme yapma sorunu değil. Allende öldürüldü ve arkasından faşist dikta geldi, Soares sadece düşürüldü ve faşizm henüz gelmiş değil. Şili, Portekiz ve Türkiye ortak sorunları olan ülkeler. Allende'yi öldüren, Soares'e bile katlanamayan güçler Türkiye'de de etken. IMF'ye teslim olan Soares Allende'den daha onurlu biryere gelmedi.

HIZ MI, YÖN MÜ?

Şili'de faşist darbeden bu yana 5 yıl geçti. Dünyada bunca değişiklikler, bunca dönüşümler oldu. Herkes bu gelişmeleri değerlendirdi, kendince dersler çıkardı. Ecevit de izledi bu gelişmeleri, dersler çıkardı. " Bir Allende olmayacağım" dedi. Ecevit de değişti. Öğrendi, ustalaştı. Önemli olan kuşkusuz kişilerin kendilerini değerlendirmesi değil, somut pratiğin değerlendirmesi. Ama bu somut pratik de kişilerin öznel müdahaleleriyle belirleniyor biraz.

Nisan 1974. Fransa Cumhurbaşkanı Pampidou'nun cenaze töreni için Paris'e gelen dönemin Başbakanı Sayın Ecevit'le Büyükelçilikte görüşüyoruz. "Türkiye Gençliğinin somut talepleri"ni içeren 4 sayfalık bir liste sunuyoruz Başbakana. Okuyup inceliyor oracıkta ve bize şöyle diyor:

"- Arkadaşlar. Taleplerinizin bir bölümünü hiç benimsemiyorum. Bir bölümünü benimsiyorum, fakat gücüm bunları yerine getirmeye yetmiyor. Benimsediğim öteki bölümüyle ise yakından ilgileneceğim ve yerine getireceğim. Bu vesile ile yazı ve konuşmalarımda sık sık kullandığım bir benzetmeyi sizlere iletmek istiyorum. Halkı bir katara, bir kısım solu da bir lokomotife benzetirim. Hızlı, daha hızlı gitmek için, hedefe bir an önce ulaşmak için lokomotif katarı bırakıp gider. Oysa aslolan hedefe lokomotifin değil katarın ulaşmasıdır."

O zaman biz kendilerine benzetmenin yanıltıcı olduğunu, asıl sorunun hızda değil izlenen yönde düğümlendiğini söylemiştik:

- Siz ve tüm öteki partiler, halkı, kitlelerihep daha önce döşenmiş, yönü belli, uçları "Selimiye'nin kışlasına varan" raylar üzerinde işleyen bir lokomotifin arkasına takıyorsunuz. Sizinle ayrılığımız burada: Biz ucu engin ovalara, düzlüğe, esenliğe çıkacak raylar döşemek istiyoruz, bunun için bilimsel sosyalizmi benimsiyoruz. Aynı trenle biraz hızlı, biraz yavaş gitmek temel sorunu değiştirmese gerek. Önemli olan, aslolan, katarı başka bir yöne, sosyalizm yönüne çevirebilmektir.

Sayın Ecevit bize hak verdi, benzetmesini de düzelteceğini söyledi. Bu benzetmeyi bir daha kullanıp kullanmadığını bilmiyorum. Amaortada olan birşey var ki ona değinmek gerek.

Allende, hızlı gittiği ve kitlelerden koptuğu için değil, belki yeterince hızlı gidemediği için, fakat asıl yönünü değiştirdiği, sosyalizme yöneldiği için hedef seçilmişti.

Mario Soares'de sosyalizme "saptırılan" katarı hangi hızla olursa olsun tekrar eski rayına oturtması için "yoktan varedilip politika sahnesine salınmıştı" (B.Boran, Yürüyüş, s. 178)

SEÇMENİN SINIRI

Toplumsal olaylarda birey iradesinin kuşkusuz önemi var. Nesnel koşullar yanında öznel koşullar da önemli çünkü. Öznel koşullar deyince de bir liderin bilgi ve bilinç düzeyi, kişisel eğilimleri ve düşünce yapısı akla gelir. Şu yada bu kişilikte olması toplumsal ve politik gelişmeleri bir yere kadar etkiler.

Ama, son çözümlemede belirleyici olan, kesinlikle nesnel koşullardır. Oluşumuna bireylerin de katıldığı nesnel koşullar.

Bu açıdan bakınca Ecevit'in içinde bulunduğu nesnel koşullar neler? İç ve dış olarak ayrılabilirse de bir bütün oluşturan bu koşulları TİP Genel Başkanı B. Boran Yürüyüş'ün geçen sayısında özetledi:

"Ancak, açık sağın duruma hakim olamadığı çok sıkışık durumlarda, geçici olarak, sol görünümlü sosyal demokrasiye başvurmak, daha sağ bir yönetim olanağı beiirir belirmez sosyal demokrasiyi yedeğe almak ABD' nin izlediği politikadır. Açık ve belirgin örneği de Portekiz'dir. Soares ve partisi 74 Nisan devriminden sonra yoktan var edilip politika sahnesine salındı, şimdi yedeğe itilip daha açıkça sağ bir yönetime itiliyor."

Bu bakımdan,Ecevit'in yaptığı seçme, aslında çok sınırlı. Kendisi isteseydi de Allende olamazdı, ama Soares'in Portekiz'de izlediği çizgiye sarılması da nesnel bir gözlem. Nesnel ve şaşırtıcı değil. Allende olmamak isteyen Ecevit Soares'in çizgisi ile esenliğe ulaşma umudunda. Oysa, "emperyalist-kapitalist ilişkiler ağı içinde kaldıkça Türkiye için esenlik söz konusu olamaz."

Ecevit Allende olamazdı, ama Soares olmasını da engellemek gerekir. Faşizm, açıkça "Keşke Soares olsa" diyor, sosyalist hareket Soares çizgisine yaşam hakkı tanımamalı.

11 Eylül 1978 Şili'de Halk Birliği Hükümetine karşı emperyalizmin tezgahladığı kanlı faşist darbenin 5. yıldönümüdür.

Faşist darbe ile başta Şili'nin meşru başkanı Allende olmak üzere 50 bin Şili'li yurtsever katledilmiş, binlerce kişi tutuklanmış, işkence görmüş, tüm demokratik özgürlükler, en temel insan hakları ayaklar altına alınmıştır.

İnsanlık dışı baskılar yanında, faşist darbenin Şili halkına getirdiği yoksulluk, sefâlet, açlık olmuştur.

Faşist darbenin 5. yıldönümünü yaşadığımız günümüzde de insan haklarının çiğnenmesi, işkenceler, keyfi tutuklamalar, baskılar devam etmektedir. Binlerce Şili'li yurtsever, faşist cunta zındanlarında tutulurken, gizli polisin tutukladığı 2500 yurtseverden hiç bir haber alınamamaktadır. Kısaca faşizm, emperyalizmin desteği ile Şili'de insanlık suçu işlemeye devam etmektedir.

Şili'deki faşist diktatörlüğe karşı mücadele ve Şili'nin demokratik güçleriyle aktif, somut dayanışma dünyanın tüm demokratik, ilerici, sosyalist güçlerinin en önde gelen görevlerindendir.

Yürüyüş, Şili'de faşizme karşı mücadele eden Şili işçi sınıfı hareketi ve tüm demokratik güçlerle dayanışmada kararlılığını bir kere daha teyit eder, Şili'de faşist baskılara son verilmesini, tüm politik tutukluların serbest bırakılmasını, kayıplar listesinde yer alan binlerce Şili'linin bulunup, özgürlüklerine kavuşturulmasını talep eder.

Ülkemizin tüm antifaşist, demokratik güçlerini; Şili'li yurtseverlerin özgürlüklerine kavuşturulması için harekete geçmeye, Şili ... hareketi önderlerinden Şili Komünist Partisi yöneticisi Victor DİAZ ve Şili Sosyalist Partisi eski Genel Sekreteri Exquiel PONCE'un bulunmaları ve serbest bırakılmasını talep etmeye çağırır.

YÜRÜYÜŞ

Camp David:

İHANET ZİRVESİ

Dünya kamuoyunda günlerdir tantanası yapılan üçlü Camp David zirvesi nihayet başladı. Hemde bu kez bizzat Başkan Carter'ın yönetiminde. Artık Amerikan emperyalizmi kendinden icazetli bir takım aracılara dahi gerek duymadan açıkça Orta-Doğu sorununda hakemlik görevini yükleniyor. Aslında yapılmakta olan zirve dokuz ay boyunca süren görüşmelerin ve çabaların bir ürünü. Geriye dönüp bu gelişmeleri incelemekte yarar var.

Orta-Doğu sorununa çözüm bulabilmek için ABD Dışişleri Bakanı Vance'ın bölgede iki tarafın liderleriyle yaptığı görüşmelerden sonra devreye Başkan yardımcısı Mondale girmiş bunun yanında bizzat Carter'ın girişimleriyle iki liderin Kasım ayında Kudüs'te bir araya gelmeleri sağlanmıştı. Bu buluşma sorun kesin birçözüm getirmekten öte iki ülke arasında köprülerin kurulması ve ileride sürdürülmesi planlanan görüşmeler için havanın yumuşatılması amacına yönelikti. Bu amaçla Mısır Devlet Başkanı Sedat İsrail parlamentosunda bile konuşmuştu. Daha sonra Aralık ayı içerisinde bir İsrail heyeti Kahireye gitmiş fakat bir sonuç alamadan geri dönmüştü, bu arada İsrail Başbakanı Begin Washington'da Carter ile görüşmüş ve hazırladığı plan için Carter'ın onayını almıştı. Yine aynı tarihlerde İsmailiyede bir araya gelen Sedat ve Begin birbirlerine hazırladıkları barış planlarını sundular. Ocak ayına gelinince bu kez ABD Dışişleri Bakanı Vance'ın yönetiminde iki ülke dışişleri bakanları arasında yapılan görüşmelerden sonra iki ülkenin savaş bakanları arasındaki görüşmelerden de bir sonuç alınamamıştı. Yapılan açıklamalarra esas tıkanıklığın İsrailin işgal ettiği Batı Şeria ve Gazze bölgelerini boşaltmak istememesinde yattığı söyleniyordu. Diğer görüşmelerden ve amerikan arabulucuların bölgeye gidip gelmelerinden sonra iki ülkeninliderlerininde rızasıyla Camp David zirvesi gerçekleşti.

Şu anda Camp David'deki meşhur ahşap evde görüşmeler büyük gizlilik içinde sürdürülmekte. Sonuç ne olacak? Aslında zirvenin başlangıcından evvel iki liderin gerek Carter ile yaptıkları ayrı ayrı görüşmelerden gerekse basınayaptıkları açıklamalardan bunun burada kalmayacağı ileride de sürdürülebilecek görüşmeler açısından bir dönemeç olacağı belirtiliyor. Sedat'ın Mısır'dan ayrıldığı zaman bu zirvenin son şans olacağını belirtmesine rağmen Fransa'da Destaing ve Amerika'da Carter ile yaptığı görüşmelerden sonra bu yorumunu yumuşatması bunun en açık kanıtı. Sedatın kendi ülkesinde yaptığı yorum, biraz da gerek kendi ülkesinde gerekse arap dünyasında bu türden ikili görüşmelere karşı oluşacak muhalefeti yumuşatma kaygısından kaynaklanıyor. Zirvenin kesin bir anlaşmayla sonuçlanamaması ihtimali gözönüne alınarak bırakılan açık kapı Beginin sözlerinde görülüyor. Yabancı basına verdiği demeçlerde Begin bu zirve sonunda kesin bir anlaşmaya varılamıyabileceğini bunun yanında iki ülke arasında, diğer ülkelerinde iştahını kabartacak asgari geçici bir anlaşmaya varılabileceğini belirtiyor. Bu arada Begin Başkan Carter'ın rolünü yalnızca bir arabulucuya indirgemeye çalışarak Amerikanın Orta-Doğu sorununa doğrudan müdahalesini gizlemeye özen göstermekte.

Derinlemesine incelendiğinde sorunun iki ülke arasında barışı sağlamanın da ötesinde hedefler içerdiği görülebilir. Emperyalizm uzun deneyler sonucunda Orta-Doğuda kendi konumunu güçlendirmek açısından yalnızca İsrailin bir piyon olarak kullanılmasını yeterli görmüyor. Bu amaçla diğer Arap ülkelerini de kendi yanına çekmeyi amaçlıyor. İsrail ve Mısır arasında sürdürülen ikili barış görüşmeleri diğer arap ülkeleriyle İsrail arasında da başlatılmak isteniyor. Böylece emperyalizm için gerçek bir tehlike demek olan arap birliği parçalanmak isteniyor. Bu doğrultuda önemli adımlar da atılmış durumda. Diğer bir konu FKÖ'nün konumuyla ilgili. Yapılan tüm görüşmelerde bu konu çalışmaların odak noktasını oluşturuyor. Geçmişte arap ülkelerinin kısmide olsa desteğine sahip olan Filistin, son hedef olmakta. Bu anlamda Filistin halkı bölge içinde tam bir tecrit çemberine alınmak isteniyor. Hedef; gitgide çemberin daraltılarak Filistin halkının defterinin dürülmesi. Emperyalizm Orta-Doğuda ortaya çıkan son gelişmelerden sonra bölgeyi tam denetimi altına alabilmek bölge de gücü ne olursa olsun ilerici bir harekete tahammül edemeyecek durumda, bu amaçla barış görüşmelerini ikili olarak sürdürmektenve soruna birçözüm bulmak için başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemi dışlamaktan yana. Barış görüşmelerinin Birleşmiş Milletler çerçevesi dışında sürdürmekten hedeflenen bu. Bu arada Camp David zirvesine karşı ilerici kamuoyunca sürdürülen tepkiler sürüyor. FKÖ tarafından yapılan genel grev çağrısı ve diğ r ülkelerde özellikle ABD'de düzenlenen gösteriler bunun bir göstergesi.

Sonuç olarak, sorun "Birleşmiş Milletler çerçevesi dışında arap birliğini parçalayıcı biçimde ve FKÖ'nün varlığını dışlayarak çözümlenme girişimleri Camp David'deki ahşap evden çıkacak sonuç ne olursa olsun, bölgede kalıcı bir barışın sağlanamıyacağı açıktır.

Yurt dışındaki işçilerin politik hakları tanınmalıdır

Başbakan Ecevit gerek 1977 seçim kampanyası sırasında gerekse 1978 yılı başında hükümeti kurarken, yurt dışındaki Türkiyeli işçiler için özellikle iki konuda kesin vaadde bulunmuştu: Bu vaadler, yurt dışındaki işçilerin emeklilik ve Türkiye seçimlerinde kendilerine oy kullanma haklarının tanınması idi.

Bu vaadlerden birincisi, geçen yasama döneminde yerine getirilmiş, kabul edilen yasa ve ona ilişkin olarak hazırlanan yönetmelik incelendiğinde, amacın yurt dışındaki işçilerin temel bir sosyal hakkının tanınmasından çok, onlardan daha fazla döviz çekebilme olduğu görülse de yurt dışındaki işçilere emeklilik hakkı tanınmamıştır. Yurt dışındaki işçilerin seçim hakkına ilişkin olarak ise henüz meclis gündemine bir yasa tasarısı bile getirilmemiştir. Sadece, Başbakan'ın son Avrupa gezisinde Türkiye'li işçilere hitaben yaptığı konuşmalarda, hükümetin bu hakkı en kısa zamanda tanıyacağı bildirilmiştir.

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİN SEÇME HAKKI DAHA FAZLA GECİKTİRİLEMEZ

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak herkes 21 yaşını doldurmuşsa seçme, 30 yaşını doldurmuşsa seçilme hakkına sahiptir. Bu bir Anayasa hükmüdür. Bu hakkın kullanılması için her türlü kolaylığın devlet tarafından tanınması gerekir. 298 sayılı yasanın 34/D maddesi, "ev halkından seçme yeterliliğini ve seçim bölgesinde oy kullanma hakkına haiz olup da, o sırada yabancı ülkede bulunanlar da, ev halkınınbildirimine göre yazılır," demektedir.

Ancak, seçmen kütüğüne Türkiye'deki ailelerinin müdahalesi sonucu yazılmış olmak, bu hakkın kullanılmasına olanak vermemektedir. Zira, eğer izin zamanına denk gelmiyorsa, oy kullanmak için binlerce kilometre uzaktaki işçilerin onbinlerce liralık masrafa katlanarak gelebilmeleri mümkün değildir. Bunu göze alan olsa bile, çalıştığı işyerinden en azından bir haftalık bir "seçim izni" alabilmesi olanak dışıdır. Zira Avrupa'daki yoğun işsizlik nedeniyle patronlar özellikle Türkiyeli işçileri kapı dışarı etmek için vesile aramaktadırlar.

İzin mevsimine yakın zamanda yapılan 5 Haziran seçimlerinde dahi, CHP ve gönüllü kuyrukçularının Avrupa ülkelerinde yürüttükleri yoğun kampanyaya rağmen Türkiye'ye gidip oy kullanabilenlerin sayısı çok sınırlı kalmıştır. 1977 yılında Türkiye'de seçmen sayısının 21 milyon olduğu hatırlanır ve yurt dışında 1 milyona yakın işçinin çalıştığı düşünülürse, bunların oy kullanma hakkına sahip aileleri de hesaba katıldığında en azından 20 seçmendenbirinin oy kullanma hakkından yoksun olduğu ortaya çıkar. Kaldı ki bu yirmide bir, kendi inisiyatifleriyle Türkiye'nin işsizlik ve döviz sorunlarına büyük ölçüde "çözüm" getiren aktif bir kesimi oluşturmaktadır. Vatandaş olmanın da ötesinde, bu inkâr edilemeyecek katkılarıyla, Türkiye dışında işçilerin Türkiye'nin yönetimi üzerinde büyük hakları vardır.

SİYASİ PARTİLER YASASI DA DEĞİŞTİRİLMELİDİR

Yurt dışındaki Türkiyeli İşçilerin oy kullanma hakkının tanınmasıyla bunun düzenlenmesi için hangi biçim bulunursa bulunsun bu işçilerimizin politik haklarına bütün kapsamıyla kavuşmaları yine de mümkün olamıyacaktır. Zira seçimlerin gerçekleşmesi için seçmen listelerinin düzenlenmesi, seçim işleminin yapılması, oyların sayımı gibi bir seçim süreci yaşanmak zorunluluğu vardır. Bu seçim süreci içerisinde en önemli ve vazgeçilemez olan husus, seçmen iradesinin tam belirlenebilmesi için tüm siyasal partilerin tam bir özgürlük içerisinde seçmen kitlesi içinde görüşlerini açıklayabilmeleri, gerek listelerin tanzimini gerek itirazların sonuçlandırılmasını denetleyebilmeleri, gerekse oy kullanımını ve oy sayımını gözetim altında tutabilmeleri gereklidir. Tüm bunlar ise, siyasi partilerin yurt dışında da örgütlenmiş olmalarını gerektirmektedir.

Oysa, mevcut Siyasal Partiler Yasası, siyasi partilerin yurt dışında örgütlenmelerini kesin olarak yasaklamıştır. Siyasi Partiler Yasasındaki bu konuda kısıtlayıcı hükümleri değiştirmeden yurt dışındaki işçilere oy hakkı tanınması, yurt dışındaki devlet temsilciliklerine, konsolosluklara adamlarını yerleştirmiş bulunan ve konsolosluk dernekleri, cami yaptırma dernekleri, ölü kaldırma dernekleri gibi merkezleri kontrol altında tutan, bulundukları ülkenin burjuva partilerinden yardım alan burjuva partilerinin, Türkiyeli işçiler arasında resmen olmasa bile fiilen diledikleri gibi propaganda çalışması yürütüp, seçim sürecini kontrol altında tutmaları sonucunu verecek, bilimsel sosyalist parti ise bu olanaktan yoksun kalacaktır. Bu bakımdan yurt dışındaki işçilere gerçek anlamda politik haklarınının tanınması ancak onlara seçim hakkını tanıyan yasanın bir an önce çıkartılmasını gerektirdiği kadar. Siyasal Partiler Yasa'sının siyasi partilere yurt dışında örgütlenme ve uluslararası ilişkiler kurma yasağı ve kısıtlamaları getiren hükümlerinin de değiştirilmesine zorunlu kılmaktadır. Yine aynı biçimde Pasaport Kanununda da gerekli değişikliklerin yapılıp, siyasi parti temsilcilerinin yurt dışına serbestçe seyahat yapmasını engelleyen, kısıtlayan hükümlerde değiştirilmelidir. Ancak bu koşullarda yurt dışında yaşayan, yurda gönderdikleri dövizlerle büyük fedakarlıklar yapan bu emekçilerin en temel hakları olan politik hakları tanınmış olacaktır.

Anti komünizmin acıklı güldürüsü

Leninist örgütlenme biçimine karşı savaş açmanın zamanı çoktan gelmiş bulunuyor

İNCELEME ARAŞTIRMA RÖPORTAJ

■ SOSYALİST ÖRGÜTLENME BİÇİMİ, YATAY BİR ÖRGÜTLENME BİÇİMİDİR. YANİ PİRAMİT BİÇİMİNDE OLAN BURJUVA ÖRGÜT «MODELİ»NİN TAM TERSİDİR.

■ SOSYALİZMİN EKİM DEVRİMİ'NDEN HEMEN SONRA BAŞLAYAN VE GİDEREK DERİNLEŞEN BUNALIMI SON ÇÖZÜMDE ÖRGÜTLENME SORUNU OLARAK KARŞIMIZA ÇIKIYOR.

AYBAR'IN BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRME PARTİSİ

MEHMET AKOZER

Günümüzde bütün revizyonist akımların en belirgin ve başlıca özelliği antisovyetizm ve antikomünizmdir. Sovyetler Birliği'ndeki ve diğer sosyalist ülkelerdeki gerçekleşmiş sosyalizmin karalanması ve inkar edilmesi, son yıllarda revizyonizmin ideolojik bileşiminde kendisini özellikle ön plana çıkardı. Bütün revizyonist akımlar bu noktada birleştiği gibi, antikomünizm ve antisovyetizm revizyonizmin ideolojik bileşiminde ilk kez bu kadar açık biçimde ortaya çıktı.

Bu gelişme bir dizi etkenin sonucudur. Bunlardan birincisi, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki mücadelenin keskinleşmesi ve dünya ölçüsünde emperyalizme ve kapitalizme karşı verilen mücadelede dünya sosyalist sisteminin ağırlığının sürekli olarak artmasıdır. Buna bağlı olarak başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler topluluğunun, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve kurtuluş mücadelelerinin gelişmesindeki belirleyici rolü de son dönemde özellikle arttı. Bu gelişme, sosyalist ülkeler işçi sınıfı partilerinin ve özellikle SBKP'nin, dünya bilimsel sosyalist hareketinin ideolojik ve politik gelişmesindeki rolünün de artmasını birlikte getirdi.

Kapitalizmin genel bunalınının derinleşmesi ve burjuva toplumunun değer yargılarındaki çöküşün hızlanması da, revizyonizmin ideolojik cephaneliğinde antisovyetizmin öneminin artmasına katkıda bulundu. Yakın zamanlara kadar bütün revizyonist akınılar, burjuva toplumunun değer yargılarına sahip çıkma ve onları koruma iddiasını, kendilerinin başlıca varlık gerekçesi yapnuşlardı. Kapitalist toplumun görünümünü süsleyen ve revizyonizmin de şampiyonluğunu üstlendiği, burjuva demokrasisinin sahte "özgürlükçü", "çoğulcu", "insancı" dekorunun parçalanması, revizyonizmi kendisine yeni bir çıkış yolu aramak zorunda bıraktı. Bu dekoru artık savunamayan burjuva propagandası ve revizyonizm, bu kez daha büyük bir ağırlıkla, sosyalist ülkelerdeki toplum düzenini karalamaya, onu çarpıtmaya yöneldi. Revizyonizmin ideolojik tezleri arasında *kapitalizmi yüceltme* çabasının taşıdığı öncelikli yeri, bu kez, *sosyalizmi karalama ve gözden düşürme* çabası aldı.

Özetle Sovyetler Birliği'nin ve tüm dünya sosyalizminin saygınlığını tahrip etmek, sosyalist sisteme olan inancı ve güveni zayıflatıp köreltmek, işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketiyle sosyalist sistemin arasını açmak, bilimsel sosyalist hareket içinde Sovyetler Birliği'nin ve SBKP'nin belirleyici rolüne ve Sovyet deneyinin evrensel özelliklerine karşı kuşkular yaratmak, revizyonizmin amaçları arasında başlıca yere oturdu.

BİR KÜFÜR LİSTESİ

M.A. Aybar'ın 26-30 Ağustos arasında Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan yazı dizisi, çağdaş revizyonizmin bu temel özelliğini bütün açıklığıyla ortaya

> ● AYBAR, SOSYALİZME KARŞI SALDIRILARINI BURJUVA İDEOLOJİSİNİN KLASİK KAVRAMLARINA SIĞINARAK TEMELLENDİRMEYE ÇALIŞIYOR. BU ARADA İKİNCİ ENTERNASYONAL OPORTÜNİZMİNİN, MENŞEVİZMİN, EKONOMİZMİN MODASI GEÇMİŞ TEZLERİNİ DİRİLTMEYE ÇALIŞIYOR. AYBAR, BÜTÜN BU TEZLERİ BİR "YENİLİK" GİBİ SUNMAYA ÇABALIYOR.

koyuyor. Aybar'ın Leninist Parti "model"ini konu alan yazı dizisinin birinci ve asıl amacı, Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist sisteme karşı beslediği nefreti açığa vurmak, bilimsel sosyalist hareketin ve dünya sosyalizminin temel ve vazgeçilmez değerlerini zaafa uğratıp tahrip etmek, sosyalist ülkelerdeki sosyalizmi karalayarak gözden düşürmektir.

Bütün yazı dizisi bu amacı açığa vuruyor. Aybar'ın, Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere karşı ağzına gelen küfürü esirgemediği özellikle dikkati çekiyor. Burjuva propagandasının sosyalizmi karalamak için icat ettiği ne kadar iftira varsa Aybar bunları tekrarlıyor. Aybar, sosyalist ülkelerdeki toplum ve devlet düzenini "korkunç bir despotluk", "kanlı bir rejim", "gizli polisi, düzmece davaları, sürgünleri, çalıştırma kampları ile Stalin'in inanılmaz vahşetlerle dolu kanlı istibdadı" gibi sıfatlarla nitelemekten çekinmiyor. Bu iğrenç iftiraların yanında artık pek hafif kalan, sosyalist ülkelerde emekçi kitlelerin "baştakilerin kararlarına alkış tutmak"tan başka işlevi olmadığı ve bürokrasi tarafından "ortaklaşa sömürüldüğü", bu ülkelerde "burjuvazinin egemenliğinin sürdüğü", "sosyalist devlet adamlarının insanları piyon gibi kullandığı" gibi daha nice karalama birbirini izliyor.

Aybar, Sovyetler Birliği'ndeki ve diğer sosyalist ülkelerdeki sosyalizme yönelen bu saldırısı için, Leninist Parti kavramını asıl hedef seçiyor. Aybar'ın bu seçimi, hiç kuşkusuz bir rastlantı değildir. İşçi sınıfı partisi ve Leninist Parti öğretisi, sosyalizm için mücadelede, sosyalizmin kurulmasında ve işçi sınıfı iktidarının yerleştirilmesinde işçi sınıfının en güçlü silahıdır. Aybar, Leninist Parti öğretisini hedef alarak, iftira kustuğu sosyalist toplumun kurulmasının bu en güçlü aracını tahrip etmeye, yıkmaya çalışmaktadır.

Aybar'ın, Leninist Parti öğretisini ve Lenin'in yeni tip proletarya partisini karalamak için kullandığı iftiralar, sosyalist ülkelere çamur atmak için seçtiği yalanlardan geri kalmıyor. Aybar, bütün gücüyle, işçi sınıfı partisini, casuslukluk yöntemleriyle çalışan bir kışla partisi gibi göstermeye çalışıyor. Burjuva propagandasının işçi sınıfı partisini karalamak için kullandığı sıfatlar burada da birbirini izliyor: "Dikeyine hiyerarşili, tepeden inme kışla disiplinli, kalıcı yöneticili, işçi sınıfına öncülüğü dışardan dayatan, makinenin içine düşen işçileri bürokratlaştıran, tüm emekçiler adına toplumda herşeyi yöneten..." Aybar, işçi sınıfı partisinde "ihanetin cezasının ölüm" olduğu gibi iğrenç bir yalanı savurmaktan bile utanmıyor. Üstelik kaynak gösterir gibi iki parantez işaretinin arasına "Ne Yapmalı" adını sıkıştırmaya kalkıyor.

> ● AYBAR, SOSYALİST ÜLKELERE VE LENİNİST PARTİ ÖĞRETİSİNE KARŞI, ANTİKOMÜNİST VE ANTİSOVYET PROPAGANDANIN EN İLKEL KARALAMALARINI TEKRARLIYOR. AYBAR'IN BU SALDIRILARI, SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN VE SOSYALİST ÜLKELERİN SAYGINLIĞINA GÖLGE DÜŞÜRMEYİ, SOSYALİZME KARŞI DÜŞMANLIĞI KÖRÜKLEMEYİ AMAÇLIYOR.

YENİ BİR KIVIRTMA YÖNTEMİ

Aybar'ın Leninist Parti öğretisini hedef alan saldırıları, kendisine göre, sosyalist toplumu hedef alan saldırılarına gerekçe hazırlıyor. Aybar'a göre, sosyalizmin sözümona "bunalımı", üst yapı kurumlarında, hukuksal ve politik ilişkilerdedir ve Leninist Parti öğretisi, üst yapı kurumlarındaki bu "bunalımın" nedenidir.

Aybar'ın sosyalist düzenin politik ve hukuksal kurumlarını kendisine özel olarak hedef seçmeye çalışması bir rastlantı değildir. Bu, çağdaş revizyonizmin son zamanlarda sık sık başvurduğu "ince" taktiklerden biridir. Sosyalizmin ekonomik temellerinin sağlamlığı ve bu alanda kazanılan büyük başarılar, son yıllarda kapitalist dünyanın en geniş emekçi kitlelerinin gözünde en somut örnekleriyle sergilenmeye başladı. Sosyalist ülkelerin dış politikalarının barışçı ve devrimci karakteri de yine son yıllarda en açık biçimlerde kanıtlandı. Uluslararası alanda güçler dengesindeki gelişmeler ve yumuşama sürecine geçiş, gerek sosyalist ekonomi gerekse sosyalist dış politika konularında sürdürülen antikomünist ve antisovyet iftira kampanyalarını fiilen etkisiz hale getirdi. Bütün bu gelişmeler, antikomünist ve antisovyet kampanyalarda, sosyalizmin üst yapı kurumlarını bir hedef olarak daha büyük ölçüde ön plana çıkardı. Üst yapı kurumlarının soyut kavramlarla çarpıtılmaya daha uygun bir nitelik taşıması, sosyalist ülkelerdeki gerçek özgürlüklerin kapitalist dünyada somut olarak gözlenmesini önlemenin kolaylıkları, burjuva propagandasının bu kurumları hedef alan saldırılarını daha güncel hale getirdi.

Aybar'ın, yazı dizisinin iki yerinde "sosyalist ekonominin düzenli olarak geliştiğini" itiraf etmek zorunda kalması, bu nedenle anlam kazanıyor. Ne var ki bu, bütün revizyonistler gibi Aybar'ın da sosyalizme yönelttiği saldırılarının tonunu yumuşatmıyor. Aybar, üst yapı kurumlarındaki "bunalımın" ekonomik düzeyde de sosyalizmin yozlaşmasına yol açtığını, "burjuvazinin egemenliğinin sürmesine", "Sovyet bürokrasisinin emekçi yığınları ortaklaşa sömürmesine" neden olduğunu sözümona ispatlamaya çalışıyor. Tabii, böylesi bir "sömürü düzeninin" (!), nasıl olup da "sosyalist ekonominin düzenli gelişmesini" sağladığını açıklama zahmetine katlanmıyor(!).

Aybar, sosyalist ülkelerdeki sosyalizme ve Leninist Parti öğretisine saldırırken, uluslararası bilimsel sosyalist hareketin tümünü hedef almayı da ihmal etmiyor. Bu konuda da antikomünist propagandanın en adi iftira yöntemlerine sarılıyor. Aybar'a göre uluslararası bilimsel sosyalist hareket, "Moskova'dan yönetilen bir fesat hareketinden" başka bir şey değildir. Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı partilerinde "temizlik" hareketleri, belki "idamla değil" ama, Partiden atılmakla sonuçlanmuştır. Komünist ve işçi partileri arasındaki ilişkileri, özellikle sosyalist ülkelerin, "kendi uluslarının çıkarlarına üstünlük kazandırma" çabası yönetmektedir.

BURJUVA İDEOLOJİSİNE SIĞINMA

Aybar'ın, sosyalizm tarihinde büyük bir "yenilik" gibi göstermeye çalıştığı sözde tezlerine, burjuva ideolojisinin ve revizyonizmin artık bayatlamış kavramlarından başka bir sığınak bulamadığını görüyoruz. Aybar'ın pek cafcaflı "teorik" tahlillerinin tümü, burjuva toplumunun, artık ipliği pazara çıktığı için kimsenin savunamadığı kurumlarını sosyalizme de yakıştırma gibi bir demagojiyi yansıtıyor. Leninist örgütlenme "modeli"ne yönelik saldırıları, bu modelin burjuva örgütlenme modelinden kopye edildiği teziyle kanıtlama girişimi, bu çabanın en belirgin örneğini oluşturuyor.

Aybar'ın revizyonizmin klasik tezlerine sığınma çabası, en çıplak örneklerle kendisini gösteriyor. Aybar, Leninizmin "öncü parti" öğretisine karşı kendiliğindenciliği koyarken, Martov'culuğu diriltmeye çalışmaktan başka birşey yapmıyor. Aybar'ın Martov'ların avukatlığını üstlenme gayretkeşliği, 1903 Kongresi'nde bir komplo düzenleyip "3 oy farkla" kongreyi kapıp kaçtığı iddiasıyla Lenin'e dil uzatacak kadar ilerilere gidiyor. Aybar, çok geri bir ülkede sosyalist devrimi gerçekleştirmeye giriştiği için Lenin'e saldırırken, yine menşevizme sığınmaktan başka birşey yapmıyor. Bu çaba, İkinci Enternasyonal revizyonistleri gibi Aybar'ın da Lenin'i "iradecilikle"

suçlamaya yeltenmesinde de kendisini gösteriyor.

Aybar'ın klasik ve çağdaş revizyonizmin arşivlerinden çıkarıp kendi malı gibi göstermeye giriştiği en tipik "buluşlardan" biri ise, Lenin'in Marx'ın öğretisini değiştirip çarpıttığı tezidir. Aybar'ın, Leninizmi Marksizm'den koparарak Marksizmi "zararsızlaştırma" çabası, burjuvazinin modası geçmiş "özgürlük" anlayışını Marx'a maletme girişiminde kendisini gösteriyor. Aybar'a göre Marx'ın "özgürlük" anlayışı, emekçilerin, üretimden geriye kalan boş zamanlarını "özgürce değerlendirebilme" özgürlüğüdür! Marx'ı şaşı bir gözle okuma çabasının ürünü olan bu iddia, kapitalist tüketim toplumunun işçi sınıfına ve emekçi kitlelere empoze ettiği "özgürlük anlayışı"nın diriltilmesinden başka anlam taşımıyor. Daha da ilginci, Aybar'ın bu sözde "özgürlük" anlayışı, onun önerdiği(!) "sosyalist örgütlenme modeli"nin de temelini oluşturuyor.

Aybar'ın kendi "modeli" diye ortaya attığı örgütlenme şeması ise, gerçekte Leninist Parti kavramının negativ fotoğrafından başka birşey değildir. Aybar'ın "modeli"nin dört temel özelliği var: 1) Sosyalist örgüt, öncü örgüt değil, emekçilerin tümünü kapsamaya yönelik bir örgüt olmalıdır. 2) Dikeyine değil yaygın ve yatay olarak örgütlenmelidir. 3) Bu örgütte kalıcı yöneticiler olmamalıdır. 4) Bu örgütte merkezci bir disiplin değil, bir "özdisiplin" olmalıdır. Bu dört özellik de gerçekte iki temel amaca indirgeniyor: İşçi sınıfının örgütünü kitleler içinde eritmeye çalışma ve demokratik merkeziyetçiliği reddetme.

Aybar'ın, burjuvazinin en çok korktuğu bu temel niteliklerinden sıyırarak işçi sınıfı partisini 'zararsız' hale getirmeye çalışırken önerdiği örgütlenme modeli, Leninizmin değil ama revizyonizmin, burjuvazinin "örgütlenme modeli"ni işçi sınıfına yutturma çabasını yansıtıyor. Bu klasik "model"in amacı, örgütlenme ile anarşiyi aynı "parti" kavramı içinde birleştirmektir. Devlet aygıtından siyasal partilere, işveren sendikalarından uluslararası tekelci örgütlere kadar, burjuvazinin bütün sınıfsal örgütlenmeleri, bu iki özelliğinin aynı yapı içinde birleştirilmesine dayanır. Bu örgütlenme "modeli", tek tek kapitalistlerin ya da gruplarının sömürücü çıkarları arasındaki çatışmaları, burjuvazinin genel sınıf çıkarlarıyla bağdaştırma amacına hizmet eder. Bu "model", doğal olarak, kimi zaman "anarşi" ölçüsüne varacak kadar "demokratik" bir işleyişe, kimi zaman da bir grubun diğerleri üzerindeki "tahakkümüne" varacak kadar "merkeziyetçiliğe" ortam hazırlar ve burjuvaziye hizmet eder.

Fakat bu "model", hiç bir zaman "demokratik merkeziyetçi" örgütlenme kavramına yaklaşamaz. İşçi sınıfı örgütlenmesindeki "demokratik merkeziyetçilik" ise, işçi sınıfının içinde hiç bir sömürücü çıkar çatışmasının olmamasına, bu sınıfın üyelerinin bütünüyle sömürüyü ortadan kaldırma amacında birleşmesine dayanır. Burjuvazinin, revizyonistlerin ve Aybar'ın önüne geçmek istediği ise işte budur.

ANTİKOMÜNİZM VE ANTİSOVYETİZM NEDİR?

Aybar'ın görüşlerinin antikomünist ve antisovyet niteliği, bu görüşlere sayfalarını açıp sevimli göstermeye çalışan çevreler tarafından da biliniyordu. Bu nedenle kendilerini önceden savunma gereksinimini duydular. Cumhuriyet gazetesi yazarlarından biri, bilimsel sosyalistlerin kendileri gibi düşünmeyen herkese "antikomünist, antisovyet" damgasını yapıştırdıklarını ima ederek, Aybar'ın yazı dizisini önceden temize çıkarmaya çalıştı.

Bilimsel sosyalistlerin, bilimsel sosyalist olmayanların kendileriyle başlatmak istediği her türlü tartışmayı yasaklama gibi bir niyetleri hiç bir zaman olmamıştır ve olamaz. Bilimsel sosyalistler, her zaman sınıfsal öğretilerinin zaferine karşı besledikleri bilimsel inançla davranırlar ve iyi niyetli, yapıcı tartışmanın sadece bu zafere giden yolu kısaltacağına inanırlar. Bilimsel sosyalist öğreti üzerinde kuşkuları da olsa, insanlığın kurtuluşuna giden yolu içtenlikle araştırmaya çalışan ve bilimsel sosyalistlerle bu amaçla tartışmaya oturma isteğini dile getiren dürüst demokratların görüşlerini

● AYBAR, LENİNİST PARTİ KAVRAMINI KARALAYABİLMEK İÇİN, İŞÇİ SINIFI PARTİSİNDE "İHANETİN CEZASININ ÖLÜM OLDUĞU" GİBİ İĞRENÇ BİR YALAN SAVURUYOR. BU İFTİRA, FAŞİZMİN "DAVADAN DÖNENİ VURUN" MANTIĞINI SOSYALİZME YAKIŞTIRMA ÇABASINI YANSITIYOR.

antikomünizmle, antisovyetizmle damgalamayı akıllarından bile geçirmezler.

Fakat, bilimsel sosyalistleri tartışmaya oturmak, bilimsel sosyalist hareketin ve sosyalist ülkelerin politikalarına ilişkin değerlendirmeleri varsa bunları içtenlikle dile getirmek ayrı şeydir; eleştiri maskesi arrasında bilimsel sosyalizmi ve dünya sosyalizmini karalamaya, onu burjuvazinin göstermek istediği gözle yansıtmaya, sosyalizme karşı düşmanlık körüklemeye çalışmak ayrı şeydir. İkincisi, burjuvazinin anti-komünist ve antisovyet propagandasına katılmaktan başka anlam taşımaz.

Bilimsel sosyalizme ve sosyalist harekete karşı açıkça cepheden saldırıya geçmenin artık hiç bir sonuç vermediği günümüzde, antikomünist ve antisovyet unsurlar da kendilerine yeni taktikler bulmak zorunda kaldılar. Kendisini uluslararası işçi sınıfı hareketinin içinde bir akım gibi göstermeye çalışan revizyonizm, bu konuda burjuva propagandasının başlıca yardımcısı haline geldi. Bilimsel sosyalist harekete ve sosyalist ülkelere karşı polemik üretmeyi tek amaç olarak meslek haline getirmek; sosyalist ülkelere kara çalmayı sözümona "sosyalist teoriyi ve pratiği geliştirmenin" biricik yolu gibi göstermek; sosyalizmin "yanlışlarını" bulup çıkarmayı kendisini burjuva toplumuna kabul ettirmenin yöntemi saymak; bilimsel sosyalizme ve sosyalist ülkelere karşı üstünlük taslayıp ahkam kesmeyi ve onlara akıl öğretmeyi "özgür tartışma" diye yutturmaya çalışmak; "eleştiri" adına bilimsel sosyalist hareketin ulusal ve uluslararası kazanımlarını inkar edip küçük göstermeye çalışmak: Bütün bunlar, çağdaş revizyonizmin antikomünizme ve antisovyetizme hizmet etmesinin en gözde yöntemleri oldu.

Aybar, Garaudy'lerin durağından kalkarak girdiği yol üzerinde, şimdi de Carillo'ların durağından başlayarak yeni bir sefere çıkmaya hazırlanıyor. Bu hazırlığın son günlerde yapılması bir rastlantı değildir. Burjuvazinin, nesnel koşulların zorlamasıyla sosyalist dünya ile ekonomik ve politik ilişkileri geliştirmeye yöneldiği bir sırada, ülke içinde güdümlü ve milliyetçi sözde bir "sosyalizm"in en iyi Türkiye şubesi olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Aybar'ın "Boş Zamanları Değerlendirme Partisi"nin, bu işlevini yerine getirmek için herhalde daha çok "zamanı" olacak.

Dar grupçuluk dünya barış güçleriyle dayanışmayı baltalıyor

Barış mücadelesi adına kendi dar grupçu yöntemlerini demokratik kuruluşlara empoze etmek isteyenlerin girişimlerinin örneklerine sık sık değinildi. YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayısında İzmir'de Dünya Barış Günü'nün kutlanmasına yönelik çalışmaları, bu çalışmalara gerici sermaye örgütlerinin katılmasını öneren bir anlayış yüzünden başarısızlığa uğramasının öyküsü anlatılmıştı. Sözü edilen çalışmalar sırasında, anti-komünist ve anti-sovyet politikalanyla savaşçı dünya güçlerinin Türkiye'deki başlıca dayanağını oluşturan gerici, faşizm özlemcisi pertilerin, Sanayi ve Ticaret Odaları gibi sermaye örgütlerinin çağrılması önerilmişti. Böyle bir tutumun barış mücadelesini burjuvaziyle uzlaşmanın bir platformu haline getireceğini belirten bilimsel sosyalistler, çalışmalarla ilgili komiteden çekilmişlerdi.

Aynı tutum, Türkiye Barış Derneği tarafından1979 yılında düzenlenmesi amaçlanan "Ortadoğu ve Balkanlar'da Ekonomik Teknik Kültürel İşbirliği" konulu uluslararası Künferans'ın 2-3 Eylül tarihlerinde İstanbul'da yapılan ön hazırlık toplantıları sırasında da kendisini gösterdi.

Uluslararası Konferans'ın gündeminde üç komisyon çalışması bulunuyor. Komisyon çalışmalarının, Helsinki ilkelerinin yaygınlaştırılması ve derinleştirilmesi, yeni ekonomik düzen açısından barışın pekiştirilmesi ve kültürel çalışmaların somut hedeflere yöneltilmesi için Ortadoğu ve Balkanlar'da yapılması gereken işbirliği üzerinde yoğunlaşması amaçlanıyor. Bu çalışmalara ilişkin olarak ön çalışma grubu ve altı yuvarlak masa çalışması öngörülüyor.

Ön hazırlık toplantılarının birincisi 2 Eylül sabahı Belediye sarayında yapıldı ve yaklaşık olarak iki saat sürdü. Barış Derneği Başkanı'nın konuşmasıyla başlayan toplantı, Dünya Barış Konseyi temsilcisi Evgenia Kiranova'nın, Bulgaristan Barış Komitesi temsilcisi Nenşo Krakov'un, Lübnan Barış Hareketi temsilcisi Münir Sifeyr'in, Yunanistan Ulusal Barış Komitesi üyesi Hristos Andahapulos'un ve Filistin halkının temsilcisi Ahmet El Cemali'nin konuşmalarıyla sürdü.

Toplantıya yüz kadar izleyici de katıldı. Toplantıya davet edilenler arasında yine gerici bir sermaye örgütü, TÜSİAD bulunuyordu. TÜSİAD'ın çağrılmasının gerekçesi, "teknik konularda katkılarının olacağı" iddiasıydı.

Toplantıda söz alan Bulgaristan Barış Komitesi'nden Krakov, dünya politik durumu üzerindekapsamlı bir değerlendirme yaptı. Krakov, emperyalist devletlerin ve anti-komünistlerin barışı ve Helsinki anlaşmasının hayata geçirilmesine karşı çıktıklarını belirtti. Krakov, daha sonra, barış mücadelesinin en geniş kesimleri içine alacak bir kapsam içinde düşünülmesi gerektiğini belirterek, bu kapsama sadece anti-komünistlerin girmeyeceğini söyledi. Ne var ki konuşmayı Türkçe'ye çeviren Ayşe Bilge Dicleli'nin, çevirisinde, "anti-komünist" deyimi yerine "gerici güçler" deyimini tercih ettiğin görüldü.

Krakov, konuşmasında ayrıca, politik işbirliğinin birinci planda olması gerektiğini belirterek, bu nedenle Konferans'ın adının değiştirilmesinin uygun olacağı yönünde bir öneri yaptı. Bu öneri de Dicleli tarafından Türkçe'ye çevrilmedi?

Daha sonraki oturumlara Türk Tabibler Birliği salonunda devam edildi. Bu çalışmalara 20 dolayında delege katıldığı öğrenildi. Türkiye'den çalışmalara temsilci gönderen kuruluşlar şunlardı: Türkiye Yazarlar Sendikası, TÜMÖD, Türkiye Barolar Birliği, Halkevleri, Marmara Köy-Der, İGD, İKD.

Neyse ki günümüz "sanatı", yolunda yürüdüğümüz toplumları çekip çevirmek için dur durak bilmeden didinen seçkin kahramanlara kapılarını ardına kadar açtı. Kaptanlar ve Krallar, Zengin ve Yoksul, Tefeciler, Vakıf ve daha yeterince bilemediğimiz niceleri. Artık bu kahramanları anlatmak için öyküler yazılıyor, filmler çevriliyor. Bu "sanat", kendi sorunlarıyla boğuşurken toplumsal yaraları da iyileştirmek için gece uykularından olan, yükümlülük sahibi günümüz seçkinlerinin acıklı durumlarını sergileyip, sıradan insanları bu toplumsal sorunlarla yakından ilgilenerek başlarını derde sokmaktan alıkoymaya çalışıyor.

Karşı öykü:

Vatansever bir işverenin başından geçenler

NAİM YALIN

Bizim öykümüzün de böyle bir kahramanı var. Seçikin bir sermaye sahibi. Öyle sabah kahvaltılarında ekmeğine havyar süren cinsinden değil. Geceliğine yarım binlik verdiği otelde, sabah gelen beyaz peyniri bile bozuk olduğu için yiyemiyen gerçek bir kahraman bizim seçkinimiz. Bu nedenle de yüksek bir devlet yetkilisiyle olan sabah randevusuna aç karınla yetişmek zorunda kaldı. Üstelik bu randevunun konusu hayati bir önem taşıyordu. Hem kendisi, hem de Türkiye için. Alanında Türkiye'nin en büyüğü olan fabrikası yeniden çalışamaz durumdaydı. Üretimde kullanılan ithal maddelerinin altı aylık stoklamasını gerçekleştirdiği anda bu kez de paketleme makinasında kullanılan yapışkan bant tükenmişti. Önce bir adamını göndermiş, üç bavul kaçak bant getirtmişti Avrupa'dan. Ancak adamın Yeşilköy'e indiği gün, Sayın Bakan'ın gümrükleri teftiş edeceği tutunca, adam bavulları bir köşeye saklamayı yeğlemiş, bavullar da kargaşa sırasında sırra kadem basmıştı.

"Bilemezsiniz," dedi yüksek devlet yetkilisine. "Bu dönemde en zor şey sanayici olmak. Dağıtım arabalarının benzinini bile sağa sola telefon edip ben bulmak zorunda kalıyorum. Bu zor dönemde devletimize fazla yük olmamak için elimizden geleni yapıyoruz. Ancak emin olun çaresiz kaldım. Gerekli bantları bir an önce ithal edemezsem yüzlerce işçiye yol vermek zorunda kalacağım. Üretim durursa bundan Türkiye ekonomisi de etkilenecek. Ancak biliyorum şu anda siz de bana döviz tahsis edemezsiniz. O halde kendi başımın çaresine kendim bakayım dedim. Bir firma kurdurdum. Domates ihraç edecek. Tavassutunuzu esirgemez, bu firmanın getireceği dövizin Türkiye'ye transferini bir, iki ay geciktirebilirseniz, ben de bununla kendime dışarı da kredi açtırabilir, bantları ithal edebilirim. İnanın Türkiye'yi düşünmesem kendim İçin bunca sıkıntıya katlanmazdım."

İşte böyle, aç karnına, tam bir buçuk saat konuşarak ikna etti yüksek devlet yetkilisini kahramanımız. İhracat gemiyle yapılacak, geminin varış tarihi ve diğer belgelerdeki tarihler bir ay sonrasına işlenecekti. Buaradateknik gereklilik nedeniyle domatesler de kuru incir oldu.

Kahramanımız bulabildiği ilk uçakla İstanbul'a döner dönmez, Kapalıçarşı'da külçe altın ticareti yapan bir dostuna gitti. Konuyu kısaca özetledi ona.

"Acilen beş milyon mark lazım bana", dedi. "Bu fırsatı yakalamışken dışarı ne kadar çok çıkarabilirsem o kadar iyi benim için. Hem dışarıda birikmiş borçlarımı öderim, hem de biraz mal getiririm el altından piyasaya. Nasıl olsa bu fiyatların duracağı yok."

"İstediğin çok zor," dedi külçe altın tüccarı. Bu para darlığında Suriye üzerinden gelen malı bir hafta almazsam, işi anında başkasına kaptırırım. Hiç şakası yok. Ayrıca şu dövizli taşıt satışları da piyasayı iyice daralttı. Döviz bulmak bir mesele."

"Daha geçenlerde altın için bu piyasanın heray dışarıya altmış milyon mark ödeyebildiğini söyleyen sen değil miydin? Şimdi bana bunun beşini mi bulamıyacaksın? Karşılığında söyleyeyim. İzmit körfezinden toprak istemiyor muydun? Orasının belediyeye verileceği kesin gibi. O zaman istediğin miktar toprağı cebinde bil. Yapılacak limanı Zonguldak'a bağlayacak karayolu da oradan geçecek."

Kahramanımızın arkadaşını razı etmesi gerçekten çok zor oldu. Ona işçilerini, Türkiye'nin durumunu anlatamazdı. Bu yüzden uzun uzadıya, yapılacak limanla karayolunun nerelerden geçeceğini, gelecek devalüasyonun ne zaman yapılmasının düşünüldüğünü vb. anlatmak zorunda kaldı. Sağlayacağı kârdan vereceği pay üzerinde kıyasıya pazarlık etti. Arkadaşından istediği sözü alınca da dosdoğru fabrikasına gitti. İthalat-ihracat müdürü olan yeğenini odasına çağırdı:

"İhracat işi oldu. Kuru incir ihraç edeceğiz. O Fransız şirketi ile ikibin beşyüz ton üzerinden, tonu ikibin yedi yüz elli franktan bağlantı yapacaksın. Bu bizim için zararına bir satış olacak. Bunun için kayıtlara ikibinikiyüzelli franktan, üçüncü kalite incir olarak geçecek. Beşbuçuk milyon frankın hepsi Fransa'daki banka hesabına bizim tarafımızdan, buradan sağlanacak dövizle yatırılacak. Ben döviz işini ayarladım. Dövizi dışarı her zamanki yoldan çıkarırız. Paranın hesapta en az bir, iki ay bekletilmesini de sağladım. Mal alacağımız firma bunun karşılığı olarak bize kredi açmış görünecek. Kredi açılınca, ilk partisi beşyüz ton olarak yapılacak ihracatın geri kalan bölümü iptal edilecek. Ancak biz ithalatı bize açılmış olan kredi ile yapmış olacağız. Sen ödemeyi burdan çıkardığımız dövizle yapar, kredinin geri ödendiğine dair makbuz alırsın. İhracatın iptali gerçekleşince Fransa'daki hesaptan tasfiye edilen dört milyonüçyüzyetmişbeşbin frank, beşyüz ton incir için bize ödenecek parayla birlikte İsviçre'deki bankaya yatırılacak"

İthalat-ihracat müdüründen sonra sıra imalat müdüründeydi:

"İthalat sorununu ayarladım. Bu işin riski fiyatları yüzde kırk arttırmamızı gerektiriyor. Gerekçesini sen hazırlarsın. Ayrıca geçen sefer fiyat artışı istemek için ülke içindeki üretimle, daha pahalıya sağlayacağımızı bildirdiğimiz maddeler var ya, şimdi hemen bu maddelerin yeterli kalite ve miktarda olmadığını belirten bir rapor hazırlayıp gerekli yerlere tasdik ettir. Yeniden ithalat izni almak için başvuralım. Maliyetleri düşürmüş oluruz. Bu arada Sadi Bey'e de telefon et, bir aya kadar elimize mal geçeceğini, istiyorsa makul bir fiyata ihtiyacını karşılayabileceğimizi bildir."

Kahramanımızın bütün bunlardan sonra Türkiye'nin sorunlarıyla da daha yakından ilgilenmesi gerekiyordu. Boğaz kıyısındaki bir otelde yapılmakta olan uluslararası bir konferansa yetişebildiği zaman birbaşka yüksek devlet yetkilisi konuşmasını bitirmek üzereydi. Kahramanımızın duyabildiği kadarıyla yetkili, gelişmiş batı ülkelerinin Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sorunlarını anlayışla karşılayıp, yardımcı olmaları gerektiğini söylüyor, oysa batı ülkelerinin bunun tam tersini yapıp bu sorunlar nedeniyle Türkiye gibi ülkelerin gelişmelerini durdurmaya çalıştıklarından, Türkiye'nin iplik, konfeksiyon gibi bazı alanlardaki ihracat olanaklarını sınırlandırdıklarından yakınıyordu.

Konuşması bitince yüksek yetkilinin yanına giden kahramanımız, söylediklerinin çok yerinde ve gerçek olduğunu belirtip, tebrik ederek başladı sözlerine.

"Yaptığınız eleştiri son derece gerekliydi beyefendi," dedi. "Ancak umarım yanlış anlayıp, ağır bulmamışlardır sözlerinizi."

"Aramızdaki bağları koparabilecek gelişmeleri önleyecek en gerçekçi yolun, ister istemez onları eleştirmekten geçtiğini bizden daha iyi bilir onlar," dedi devlet yetkilisi.

"Bundan benim de kuşkum yok," dedi kahramanımız. "Ancak yine de acaba, büyüme hızımızı yüzde sekizde tutma konusundaki ısrarımıza anlayış göstermemeleri olasılığı yok mu? Açıkçası beyefendi, ben planlanan büyüme hızımızın durup durup yeniden yüzde sekize çıkarılmasının nedenlerini kendi kendime açıklayamıyorum. Bu konunun meclisdeki diğer partiler tarafından da fazla istismar konusu yapılabileceğini sanmıyorum. Bizlerin ise takdir edersiniz ki, ekonomik büyümeden önce yaşayabilmek için ayakta kalmaya ihtiyacımız var. Ekonominin büyümesi bir yerde bizim büyümemizle sağlanabileceğine göre, kanımca, bizim yeterli güce ulaşabileceğimiz bir süre için ekonomimizin büyümesinden fedakarlık yapılabilinir."

"Solu unutuyorsunuz? Büyüme hızını düşürürsek sol bizi yaylım ateşe tutacaktır,"

"Hangi sol?" diye bastı kahkahayı kahramanımız. "Ben onları şimdilerde Sovyetleri tartışmakla meşgul sanıyordum. Abdi Bey'in harika bir yazısı var. Okumadınız mı? Solcu grupları sıralamış, koskoca bir liste oluyor. Ayrıca sağda solda çıkacak bir kaç yazının ne önemi olabilir?"

"Pek öyle değil," dedi yetkili. "Aralarında başka şeylerle uğraşanı da var. Kalkıp yüzde sekiz büyüme hızının olanaklı olduğunu gösterirlerse bizi zor durumda bırakabilirler."

"Peki ama," dedi kahramanımız, "bu büyüme hızını onlar iktidarda olsalarda sağlayabilirlerdi. Yani bizi batmaya terkederek, dış ticareti, bankaları, sigortaları devletleştirerek, toprak mülkiyetinin üstünü atma getirerek. Bize karşı bütün bunları yapabilirlerse yani. Sizin için bunları yapmak söz konusu değil, öyle değil mi?"

"Evet, tabii değil" dedi yetkili ve bir randevusu olduğunu söyleyerek ayrıldı.

Hemen tanıdık bir işadamı yaklaştı yanına kahramanımızın. Besbelli biraz laf toplamak istiyordu.

"Para fonu ı-ıh diyormuş."

"Evet, öyle diyorlar. Ama sana birşey söyleyeyim mi azizim, ben fazla önemsemiyorum bunu. Sana komik gelecek ama, kıyılarımız var ya kıyılarımız. Hiç bir çaremiz kalmasa, Yunanlı'lar gibi yabancılara kiraya verir yine kurtuluruz bu badireden. Yeter ki bunu yapabilecek bir hükümet olsun başta. Bak, döviz karşılığı araba satışları nasıl tıkır tıkır gidiyor. Dışarıda çalışan bir işçi bulup, onbin lira verince hem karaborsa'daki döviz fabrikanın kasasına akıyor, hem de bu işi kotarana otobüs başına altıyüzbin lira kâr kalıyor."

"Yazık oldu Yahya Demirel'e," dedi diğer işadamı.

"Neden o?"

"O da hayali ihracat yapıyordu da." Gülerken yaşlar birlikte geldi gözlerinden.

İşte bizim kahramanımızın bir gündüzlük öyküsü de bu kadar. Yaşam, emekleriyle yaşayan insanların mücadeleleriyle güzelleştirilene dek gündüzler ve geceler bu öykülerle dolu olacak.